

03 Şubat 2017

E-DER

EĞİTİM VE DEĞİŞİM DERNEĞİ

MÜFREDAT DEĞERLENDİRME

ÇALIŞTAYI

RAPORU

03/02/2017

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇİNDEKİLER	3
YÖNETİCİ ÖZETİ	5
SUNUŞ	9
GİRİŞ	10
İNCELEMESİ YAPILAN DERSLERLE İLGİLİ ELDE EDİLEN BAZI BULGULAR	14
1. BÖLÜM	
İLKOKUL DERSLERİ GRUBU	15
1.1. TÜRKÇE	15
1.2. MATEMATİK	16
1.3. FEN BİLGİSİ	17
1.4. HAYAT BİLGİSİ	17
1.5. SOSYAL BİLGİLER	18
1.6. İNGİLİZCE	19
1.7. MÜZİK	20
1.8. GÖRSEL SANATLAR	20
1.9. OYUN VE FİZİKİ ETKİNLİKLER	20
2. BÖLÜM	
ORTAOKUL DERSLERİ GRUBU	22
2.1. TÜRKÇE	22

2.2. MATEMATİK	23
2.3. FEN BİLİMLERİ	24
2.4. TEMEL DİNİ BİLGİLER (İHO)	25
2.5. PEYGAMBERİMİZİN HAYATI	26
2.6. BEDEN EĞİTİMİ	27
3. BÖLÜM	
LİSE DERSLERİ GRUBU	28
3.1. TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	28
3.2. MATEMATİK	31
3.3. FİZİK	32
3.4. KİMYA	33
3.5. BİYOLOJİ	35
3.6. TARİH	38
3.7. COĞRAFYA	39
3.8. İHL MESLEK DERSLERİ	40
3.8.1. Fıkıh	40
3.8.2. Hadis	40
3.8.3. Hitabet ve Mesleki Uygulama	41
3.8.4. Tefsir	41
3.8.5. Siyer	41
3.8.6. Temel Dini Bilgiler	42
SONUÇ	43
MÜFREDAT ÇALIŞTAYI KATILIMCI LİSTESİ	49
ÇALIŞTAY'DAN KARELER	51

E-DER EĞİTİM VE DEĞİŞİM DERNEĞİ

MÜFREDAT DEĞERLENDİRME ÇALIŞTAYI RAPORU

YÖNETİCİ ÖZETİ

Çalıştay, taslak öğretim programını incelemek üzere 21/01/2017 Cumartesi günü **İstanbul Üsküdar'da** düzenlenmiştir. **Akademisyen ve öğretmenlerden** oluşan çalıştay katılımcıları uzmanlık alanları/branşları açısından taslak müfredatı inceleyerek ders raporları oluşturmuşlardır.

Rapor **üç bölümden oluşmaktadır**: İlkokul, ortaokul ve lise ders grupları olarak yazılmıştır.

Çalıştaya **55 katılımcı** fiilen katılmıştır. Bu katılımcıların onu akademik camiadan Prof, Doç, Yard. Doç ve Öğretim Görevlisi olan, diğerleri de resmi ve özel okullarda çeşitli branşlarda öğretmenlik yapanlardan oluşmaktadır.

Genel Olarak:

- Müfredat değişikliğine asıl **mevzuat** değişikliği ile başlanmalıdır. Çünkü mevzuat, müfredatı sınırlandırmaktadır. Anayasa'nın eğitimle ilgili 42. maddesi ile 1739 sayılı "Milli Eğitim Temel Kanunu" bu anlamda gözden geçirilmeli, çağın gereklerine ve yeni Türkiye'nin gerçeklerine göre düzenlenmelidir.
- Müfredat yazılırken kullanılan **dilin daha çok milli ve anlaşılır** kelimelerden seçilmesi uygun olacaktır.
- Müfredat değişikliği gerekli ve önemli olmakla beraber, **ders kitaplarının içeriği** ve dili de bir o kadar önemlidir.
- Müfredat değişikliğinin kesinleşmiş haliyle birlikte değişikliklerin açık bir dil ile yazılı olması ve videolu anlatım olarak öğretmenlerin istifadesine sunulması da ciddi bir ihtiyaç olarak görülmektedir.
- Türkiye'deki **okul türlerine** bakıldığında fen liseleri, Anadolu liseleri ve meslek liseleri için **ayrı müfredat** hazırlanması gerekmektedir.

- Müfredat taslağı incelendiğinde, değişikliğin olumlu tarafları bulunmakla birlikte, beklentileri yeteri kadar karşılayamadığı görülmektedir. Taslak, **yüzeysel bazı değişikliklerle sınırlı** kalmıştır.
- Göze çarpan en önemli hususlardan biri, değişikliğin bazı dersler için ünite ve kazanımların yerlerinin değiştirilmekle sınırlı kalınıp sadeleşme yoluna gidilmediği, bazı dersler içinse sadeleştirilmenin önemli kazanım kayıplarına yol açtığı hususudur.
- Özellikle son dönemlerde **Peygamber Efendimizin (sav) hadis-i şerifleri ve sünneti** seniyyesi üzerinden bilinçli veya bilinçsizce yürütülen yozlaşma ve çarpıtma (hadislerin çoğu sahih değildir, delil kabul edemeyiz, kendi dönemini bağlar vs.) eğilimi baş göstermektedir. İmam hatip liselerinde okutulan meslek dersleri ve diğer okullarda okutulan din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri müfredatı hazırlanırken bu husus göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilerimiz bu konuda yeterli bilince ulaşmadıklarında, çeşitli zararlı cereyanlardan da kendilerini korumada zorlanacaklardır.

Rapor Tekniğı

Rapor hazırlanırken dikkat edilen usul ve yöntemler:

- Öncelikle **değişiklik** veya **ilave** olması düşünülen maddeler rapora alınmıştır.
- Dersler, sonra derslerin bulunduğu sınıflar şeklinde raporlanmıştır. Mesela ilkokul Türkçe dersi raporlamasında, sırası ile 1, 2, 3 ve 4. sınıflar müfredatı ile ilgili görüşler kaleme alınmıştır.
- Her ders başlığında o **dersle ilgili genel görüşler** belirtilmiş, akabinde sınıf sınıf değerlendirmelere geçilmiştir.
- **Üniteler, ünitelerin isimlendirilmesi, zamanlaması, konular ve kazanımlar** ayrı ayrı değerlendirilmiş çıkarılması, eklenmesi veya ifade tarzında düzenleme ihtiyacı olan maddeler açıklanan taslaktaki numaralandırma sistemine sadık kalınarak yazılmıştır.
- Tüm derslerde değerlendirme yapılırken ifadeler, konular, kazanımlar, **ilmi, milli ve irfani** olmaları bakımından değerlendirilerek görüşler oluşturulmuştur.
- **Dersler, ders saatleri, ders konuları, üniteler ve kazanımlar, pratik hayattaki** uygulama imkanları bakımından da değerlendirilerek müfredatın daha gerçekçi ve

pratik hayatla ilintili olmasına özen gösterilmiştir. Yeni ders teklifi veya derslerin birleştirilmesi teklifleri sonuç bölümünde ifade edilmiştir.

Sonuç

Rapor bir sonuç belgesi ile özetlenmiştir. Buna göre:

- Tüm derslerin müfredatlarında öğrencilere **kritik analitik düşünme becerileri** kazandırma amacı güdülmelidir.
- Türkiye’de **derslere ayrılan sürenin**, OECD ülkelerinde derslere ayrılan sürelerin altında olduğu görülmektedir. Günlük ders saati azaltılabilir ancak yıllık ders saatlerinde azaltma yapılmamalıdır. Özellikle temel derslerde azaltma olmamalıdır. Müfredatlar, sadeleştirilerek hacmi daraltılabilir, öğrencilerin bilgiden çok analiz yeteneklerini geliştirici nitelikte olabilir.
- Öğretmenlerin bu programların istikrarına yönelik güven sorunu bulunmamalıdır.
- Müfredat taslağı, MEB tarafından, gelen raporlar doğrultusunda son değişiklikler yapıldıktan sonra, ayrıca sahaya hakim bir **uzmanlar kurulunda** yeniden ele alınmalıdır.
- Ders kitapları yazılırken müfredatın dışına çıkılmamalı ve bu durum ciddiyle takip edilmelidir. Basılacak **kitapların müfredata uygunluğu** konusunda, müfredatı yazanların onayı alınmalıdır.
- **Meslek liseleri ve meslek yüksekokulları** özendirilmeli ve kolaylaştırılmalıdır. *Bu okulların önü açılmalı ve bu okulları bitiren öğrencilere gerçekten bir meslek öğretilmelidir.*
- Müfredata Türklerin yanında Araplar, Farslar ve Kürtler gibi **Müslüman kavimlerin tarih ve edebiyatları** da eklenmelidir. Türkiye coğrafyasına uzak Endülüs, Kırım gibi Müslüman kavimlerin tarih ve edebiyatları sınırlı da olsa müfredatta yer almalıdır.
- İlkokullarda **bitişik el yazısı** zorunluluğunun kalkması yararlı olacaktır.
- **Din eğitimi** ana sınıfından itibaren çocuk psikolojisi ve pedagojisi dikkate alınarak onların seviyelerine uygun olarak verilmelidir. Ancak anaokulları isteğe bağlı olmalı, mecburi olmamalıdır.
- İlahiyat fakültelerinde ana bilim dalı olarak okutulan **tasavvuf dersi**, imam hatip liselerinde de okutulmalıdır.

- **Helal, doğal ve sağlıklı beslenme** kavramı ile besinlerdeki katkı maddeleri hakkında bilinçlendirme kazanımlara eklenmelidir.
- *Çağı yakalayan hatta çağı aşan nesiller yetiştirebilmek için tam bir eğitim seferberliği başlatulmalıdır. Toplumun her kesimi bu konuda üzerine düşen fedakârlığı yapmalı ve eğitim sistemini çağın üstüne çıkaracak hamleler gerçekleştirmelidir.*

Çalıştaya Katılanlar

Raporun en sonuna bu çalıştaya katılıp metinleşmesine gerek görüşleri, gerekse yazıları ile katkıda bulunan akademisyenler ve öğretmenlerimiz, isimleri, branşları ve görev yaptıkları kurumları ile birlikte eklenmiştir.

SUNUŞ

Müfredat değişikliği ülkemizde şu an ilkokuldan liseye 18 milyonun üzerinde öğrencimizi doğrudan ilgilendiriyor. Öğretmenleri, velileri ve diğer paydaşları düşündüğümüzde ise bu rakamın ikiye katlandığını, ülke nüfusunun en az yarısının doğrudan ya da dolaylı bir şekilde yapılan çalışmayla ilgili olduğunu söyleyebiliriz. Geniş bir perspektiften bakıldığında ise bu değişikliğin sadece ilgilileri değil toplumun tüm kesimlerini, ülkemizin geleceğini yakından ilgilendirdiğini belirtebiliriz. Zira ülkemizi yarınlara taşıyacak olan nesillerimiz, ilkokul, ortaokul ve lise eğitimlerini kapsayan 12 yıl boyunca yenilenen öğretim programından etkileneceklerdir.

E-DER Eğitim ve Değişim Derneği olarak taslak müfredatın, paydaşların görüşlerine açılmasını ne kadar olumlu buluyorsak, toplumun her kesiminden gelen öneri ve eleştirileri de o kadar önemli ve değerli olarak görüyoruz. Böylesine geniş kapsamlı bir konuda toplumun tamamını memnun etmenin zorluğunu kabul etmekle birlikte, taslak hakkında yapılan iyi niyetli tüm değerlendirmelerin dikkate alınacağını umuyoruz. Derneğimiz de bu kapsamda önce akademisyen ve yeni müfredatı uygulamada birinci derecede rol üstlenecek öğretmenlerimizin katılımıyla bir çalıştay düzenlemiş, ardından da hazırlanması yaklaşık on gün süren elimizdeki bu raporu hazırlayarak konuyla ilgili sorumluluk almıştır.

Raporun hazırlanmasında emeği geçen herkese; İstanbul'dan ve İstanbul dışından teşekkür edip düzenlediğimiz çalıştayda bizlere rehberlik eden saygıdeğer akademisyen hocalarımıza, gerek çalıştaya katılarak gerekse uzaktan yaptıkları elektronik değerlendirmelerle katkıda bulunan kıymetli meslektaşlarıma, değerli yönetim kurulu üyelerimize, bu çalışmanın raporluluk görevini üstlenen yönetim kurulu üyemiz Edebiyat Öğretmeni Sayın Ali ŞAHİN'e, yapılan değerlendirme çalışmalarına ev sahipliği yapan ASFA Eğitim Kurumlarına ve süreç içerisinde yakın desteğini esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Naci ÇAĞLAR'a teşekkür ediyorum. Bakanlığımız tarafından hazırlanan taslak müfredatın, konunun paydaşları tarafından yöneltilen öneri ve eleştiriler doğrultusunda güncellenerek mümkün olan en ideal müfredat olmasını diliyorum.

Ali KOCADAYI
E-DER Yön. Kur. Başk.

GİRİŞ

Eğitim Değişim Derneği (E-DER) İstanbul'da 2014'te sağduyulu eğitimciler tarafından kurulmuştur. İstanbul'da ve Anadolu'da teşkilatlanmasını tamamlamış olan derneğin şu an İstanbul'da 150, Anadolu'da 1000 civarında gönüllü üyesi vardır. Eğitim sahasında seminerler, paneller, çalıştaylar düzenleyerek etkili programlar, projeler gerçekleştirmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTTB) 2017-2018 yılından itibaren 1, 5 ve 9. sınıflarda uygulamaya geçirmeyi planladığı müfredat taslağını 13 Ocak'ta kamuoyu ile paylaşınca, E-DER olarak bu konuda bir çalıştay düzenleme kararı verilmiştir. Zira eğitimin üç temel unsuru vardır: Öğrenci, müfredat, öğretmen. Müfredat bu temel unsurlardan biri olduğu için, toplumun değerlerini yansıtan, geleceğe hazırlayan bir formatta olması önemlidir.

Müfredat değerlendirme çalıştayı 21 Ocak Cumartesi günü, İstanbul ASFA Kolejinde düzenlenmiştir. Çalıştaya İstanbul, Marmara, İstanbul Ticaret, İstanbul Medipol, Sakarya ve Karabük Üniversitelerinden 10 akademisyen; ilkokul, ortaokul ve lise düzeylerinde, farklı branşlarda 43 öğretmen katılmıştır. Katılımcılar daha önceden müfredatı inceleyerek gelmişlerdir. Katılımcılara her branş için farklı çalışma ofisleri (sınıf) tahsis edilmiştir. İki oturum şeklinde düzenlenen çalıştayı 1. oturumunda daha önceden çalışılmış olan müfredatın incelemesi yapılmış, 2. oturumda ise ders raporları hazırlanmıştır. Ayrıca akademisyenlerimizle değerlendirme toplantıları yapılmıştır.

MEB'in, müfredat taslağının 6-10 Şubat'a kadar eleştiri ve önerilere açık olacağını duyurmasını, Türkiye'nin geldiği demokratik olgunluk süreci açısından olumlu bulmaktayız. Eğitim, dinamik bir süreç, devamlı değişim içerisinde yenilenmeyi gerektirir. Eski kalıplarla eğitim sürecini sürdürmek mümkün değildir. Bu anlamda bu yenilenme hareketi çok önemlidir. Ancak dönem sonunda öğretmenlerin yoğunluğu, sonrasında yarıyıl tatili olduğu gerçeğini düşündüğümüzde, verilen sürenin kısıtlı olduğunu düşünmekteyiz. Ayrıca MEB'e gönderilecek ve sayısını tahmin etmekte bile zorlandığımız raporların, ders kitaplarının basımına başlanacağı belirtilen 20 Şubat tarihine kadar nasıl ve ne kadar incelenebileceği, bu incelemelerin müfredat güncellenmesine ne kadar yansıtılabileceği konusunda soru işaretleri oluşmaktadır.

Yeni müfredatın daha çok geciktirilmemesi fikrine temelde katılmakla birlikte, nesillerimizi dolayısıyla geleceğimizi emanet edeceğimiz yeni öğretim programının biraz daha irdelenmesi gerektiği fikrini benimsemekteyiz. Uzmanlarla üzerinde daha uzun süre çalışma yapılması, taslak programın çok daha önceden açıklanması, uygulamanın verimini ve kalitesini artırılabilir ya da uygulama evresi bir yıl sonradan başlayabilirdi.

Bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, eğitimde niteliğin artırılması ihtiyacı, müfredat değişikliği yapma gereksinimi oluşturmuştur. Bakanlığın mevcut eğitim programına eleştirel yaklaşması ve değişimin gerekliliğine inanması, mevcut müfredattan farklı bir müfredat beklentisine yol açmaktadır. Ne var ki müfredat taslağı incelendiğinde, değişikliğin olumlu tarafları bulunmakla birlikte, beklentileri yeteri kadar karşılayamadığı görülmektedir. Taslak, yüzeysel bazı değişikliklerle sınırlı kalmıştır. Bu kanı, sadece derneğimizin yaptığı çalışmalarla oluşmuş bir kanı da değildir. Konuyla ilgili olarak çeşitli çevrelerden gelen açıklama ve değerlendirmelerin ortak noktalarından bir tanesi de değişikliğin yüzeyselliği konusudur.

Türkiye'deki okul türlerine bakıldığında Fen Liseleri, Anadolu Liseleri ve Meslek Liseleri için ayrı müfredat hazırlanması gerekmektedir. Fen liseleri için matematik ve fen branşlarında biraz farklılık düşünülse de yeterli görülmemektedir. Ülkenin en zeki ve en başarılı öğrencileri beş yıl lise eğitimi almaktadır. Oysa bu öğrencilerin diğer öğrencilerden daha kısa sürede okulu bitirebilmelerine imkan verilmelidir. Ayrıca bölge farklılıkları ve öğrenci profilleri de düşünüldüğünde müfredatın tek tip, katı değil; bugünkü ihtiyaçların tümüne cevap verebilecek, bütüncül, esnek, gelişime açık, çağa uygun olması gerekmektedir.

Müfredatın esasını anayasa ve ilgili yasalar oluşturmaktadır. Müfredat, eğitim öğretimin yasal mevzuatından sonra ikinci adımını oluşturur. Bu sebeple müfredat değişikliğine asıl mevzuat değişikliği ile başlanmalıdır. Çünkü mevzuat, müfredatı sınırlandırmaktadır. Anayasa'nın eğitimle ilgili 42. maddesi ile 1739 sayılı "Milli Eğitim Temel Kanunu" bu anlamda gözden geçirilmeli, çağın gereklerine ve yeni Türkiye'nin gerçeklerine göre düzenlenmelidir. Bu sınırlandırıcı, ideolojik mevzuat yerine daha kapsayıcı ve birleştirici maddeler getirilmelidir. Bu zamana kadar tam anlamıyla yenilenemeyen, değiştirilemeyen müfredata 1980 darbesinden sonra tüm dersleri kapsayacak şekilde Atatürkçülük muhtevası da eklenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi tarzı bir müfredatta, eleştirel düşünme, öneri sunma istense de ne derece etkili olur

tartışılır. Bu sebeple var olan müfredat ve eğitim sistemimiz kısmen değil, yeni bir eğitim anlayışıyla alanında gerçekten uzman öğretmen ve sahaya hakim akademisyenlerle Anayasa'dan başlanarak kanunlar, yönetmelikler ve diğer mevzuat çerçevesinde çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek, milletin beklentilerini karşılayacak şekilde tümüyle yeniden ele alınmalıdır.

Öğrencilere, öğretmenlere ve velilere seçme hakkı tanımayan *yüzyılın pedagojik yanlışı* karma eğitim uygulaması terk edilmeli, en azından tüm okul türlerinde tercihe açık bir yöntem üzerinde çalışılmalıdır. Bu konuda gerekli yasal düzenleme yapılarak demokratik, veliye, öğrenciye, öğretmene seçme hakkı tanıyan bir uygulama getirilmelidir. Öğrencinin dikkat ve odaklanma noktasında özellikle lise döneminde bunun önemli olduğunu düşünmekteyiz. *Karma eğitimin, bu dönemde büyük bir hormonal ve biyolojik değişimle beraber duygusal altüst oluşlar geçiren hem kızlar hem de erkekler açısından fayda sağlamadığı açıkça ortadadır.*

Müfredatın dilini incelediğimizde, bu zamana kadar görmeye alıştığımız mevzuat dilinin genellikle devam ettiğini görüyoruz. “Gelişme düzeyi, seviyesi yerine gelişimsel düzey; malî yerine finansal okuryazarlık; delil, tez yerine argüman; ayrıca uzamsal beceriler, bilişsel...” gibi öğretmenlerin bile anlamayacağı türden uydurmaca veya yabancı ifadeler bulunmaktadır. Eğitim öğretimde anlaşılabilirlik, netlik esastır. Bu kelimelerin Türkçesi tercih edilmeli ve anlaşılır ifadeler kullanılmalıdır. Sadece müfredatta değil, ders kitaplarında, öğretmenlerde Türkçenin doğru ve güzel kullanıldığını gören öğrencilerimizde Türkçeyi güzel kullanma dil bilinci gelişecektir.

Tabi en önemli nokta öğretmen konusudur. Müfredatı uygulayacak olan öğretmendir. Sadece mevzuatın değişmesi, müfredatın değişmesi, sistemin tamamen değişmesi bile yetmeyecektir. Asıl uygulayıcı olan öğretmenin iyi yetiştirilmesi gerekmektedir. Eğitim fakültelerine öğrenci seçiminden başlayarak orada alacağı eğitimin niteliği, stajyerlik uygulamaları yeniden ele alınmalıdır. Mevcut öğretmenlerin nitelikli bir hizmet içi eğitime tabi tutularak yeni eğitim sistemine hazırlanması gerekmektedir. Tüm bunlar bir bütün olarak ele alındığında, uzmanlar tarafından değerlendirildiğinde, pilot uygulamalarla sonuçları görüldüğünde etkili sonuçlar vermesini bekleyebiliriz.

Bu anlamda *öğretmenlerin durumu iyileştirilmelidir. Eğitim sistemi, araç, gereç ve donanım olarak ne kadar iyi olursa olsun onu kullanacak ve öğretecek olan öğretmendir. Öğretmenler ek iş yapmaya ihtiyaç duymadan maddi ihtiyaçlarını kazanacak bir gelire kavuşmalıdır. Daha çok çalışan, öğrencisine vakit ayıran, daha çok derse giren öğretmen*

performans ücreti ile ödüllendirilmelidir. Eğitim fakültelerinde uygulanacak olan eğitim ve müfredatlar yeniden değerlendirilmeli, ancak eğitim aşkı ve isteği olan, akademik başarısı iyi olan, öğretmenliğin gerektirdiği yeteneklere ve psikolojik vasıflara sahip olan gençleri öğretmen olamaya yönlendirmek için gerekli gayret gösterilmelidir.

İNCELEMESİ YAPILAN DERSLERLE İLGİLİ ELDE EDİLEN BAZI BULGULAR

Daha önce de belirtildiği üzere derneğimiz taslak müfredatı değerlendirmek üzere bir çalıştay programı düzenlemiştir. Programa katılan öğretmenlerimize, branşlarına göre çalışma ofisleri tahsis edilmiştir. Ayrıca meslektaşlarımıza bilgisayar ve internet imkânı sağlanmış, branşlarıyla ilgili taslak müfredat www.meb.mufredat.gov.tr internet adresinden indirilerek yazılı doküman olarak kendilerine verilmiştir. Raporumuzun bu bölümünde sunmaya çalışacağımız bulgular, meslektaşlarımız tarafından çalıştay sonrasında bizlere sunulan ders raporlarının özetlenip derlenmesiyle elde edilmiştir.

Öte yandan, derneğimiz tarafından bakanlığımızın ilgili web sayfasında yayınlanan değerlendirme kriterlerine uygun olarak bir değerlendirme formu hazırlanarak elektronik ortamda meslektaşlarımızla paylaşılmıştır. Değerlendirme formunu doldurup elektronik ortamda bizimle paylaşan meslektaşlarımızın görüşlerinden de yararlanılmıştır.

1. BÖLÜM

İLKOKUL DERSLERİ GRUBU

1.1. TÜRKÇE

1. Sınıflar:

- Türkçe kazanımları sadeleştirilmiş ve 4 ana başlık altında toplanmış. Sözlü ve yazılı anlatıma ağırlık verilmiştir.
- İşlenecek olan dilbilgisi kurallarının daha net belirtilmelidir.
- Elat grubu okumayı kolaylaştırıyordu, geri gelmesi yararlı olacaktır.
- Metnin sorularına verilecek cevaplar için ayrılan yerler yeterli gelmemektedir. Kitap hazırlanırken bu husus dikkate alınmalıdır.
- Metinler öğrenci düzeyine uygun olmalı, mümkünse ilk hikayeler bir sayfayı geçmemelidir.
- Öğrenci çalışma kitapları her hikâyeden sonra olmalı, ayrı bir bölüm halinde olmamalıdır.
- İlk okuma ve yazma kitapları; harf yazma, heceleme ve okuma kitabı olarak üç parçaya bölünmelidir.
- Okuma yazma öğretim kitaplarında her harf sonrasında tamamlayıcı hikayeler verilmelidir.
- El yazısı kaldırılmalıdır.
- Okuma yazma öğretimi konusunda kaynak kitaba ihtiyaç duyulmayacak şekilde çalışma ve etkinlik hazırlanmış fakat okuma metinlerinin sayısı artırılmalıdır.
- r sesi değişikliği v hecesiyle karıştırıldığından eski r yazımına dönülmelidir. Hatta el yazısı yazımında çoğu öğrenci zorlandığından özgüvenleri sarsılmaktadır. Bu nedenle el yazısı yine eskisi gibi 3. sınıfta ders olarak verilmelidir.

2. Sınıflar:

- Müfredata uygun ders kitapları hazırlanırken daha çok çocukların seveceği çocuk edebiyatından metinler (hikâye ve masallar) seçilmelidir. Bilgilendirici metinler de eğlenceli olmalıdır.

- Büyük harflerin kullanıldığı yerler verilirken isim (özel-cins) konusu verilmelidir.

3. Sınıflar:

- İşlenecek olan dilbilgisi kurallarının daha net belirtilmesi gerekir. Örnek etkinliklerin artırılması gerekmektedir.
- El yazısının sağ el ile yazılabilmesi bunun mümkün olmaması durumunda sol el ile yazılması ancak sol el tutuş şeklinin yukarıdan aşağıya defter çizgisine doğru bakacak şekilde olarak öğretilmesi gerekmektedir.
- Türkçe ders saatinin bir saat azaltılarak matematik dersine eklenmesi gerekir.
- Ders kitaplarında kazanımlara yönelik daha fazla etkinlik verilmelidir.
- Kazanımları sadece okul ortamında değil günlük hayatta kazanılmasına yönelik faaliyetler eklenmelidir.

1.2. MATEMATİK

2. Sınıflar:

- “Çıkarma işleminde eksileni ve çıkanı bulur.” kazanımının çıkarılması olumlu olmuştur. Öğrenciler ya zorlanıyor ya da çok çabuk unutuyordu.
- Kesirlerde pay, payda ve kesir çizgisinin öğretilmesi uygun olmuştur.
- Geometri kazanımları daha anlaşılır ve daha sınırlı yazılırsa daha iyi olacaktır.
- Geometrik cisimleri öğretirken “ayrıt” ifadesinin olmaması uygun olmuştur.
- Problem çözme becerisini kazandırmaya yönelik süre arttırılmalıdır.

3. Sınıflar:

- Mental aritmetik işlemlerinin eklenmesi gerekir.
- Ders saat sayısına bir saat daha ilave edilmelidir.
- Ders kitaplarında kazanımlara yönelik daha fazla etkinlik verilmelidir.
- Kazanımları sadece okul ortamında değil günlük hayatta kazanılmasına yönelik faaliyetler eklenmelidir.
- Test ve problem çözmeye yönelik etkinliklerin arttırılması gerekmektedir.

4. Sınıflar:

- Matematik dersi yeni müfredatta şimdiki programda olduğu gibi 4 ana öğrenme alanına bölünmüş. Sınıf ilerledikçe eski öğrenmelerin üzerine yeni öğrenmeler eklenerek öğrencilerin seviyelerine uygun öğrenmeler gerçekleştirilmesi

hedeflenmiştir. Yürürlükte olan matematik programımızda da bu böyledir. Burada şunu belirtmek istedik; öğrencilerimiz bir beceriyi kazandıktan sonra bir sonraki sene eski becerisinin üzerine yeni beceriyi kazandırmaya çalışırken bilginin anlamlandırılması adına hatırlatma ve tekrar çalışmaları ile çok zaman yitirmekteyiz. Örnek vermek gerekirse; 2. sınıfta, 3. sınıfta çarpma işlemini öğrenmiş olan bir öğrenci 4. sınıfta bu sefer 2, 3 ve 4 basamaklı sayılarla çarpma işlemi yapmakta epey zorlanmaktadır. Öğrencinin 4. sınıf kazanımlarını kazanması için 2 ve 3. sınıfa baştan dönme ihtiyacı gerekmektedir. Bu da kazanımların tam zamanında tamamlanmasında büyük bir engeldir. Bu sebeple özellikle matematik dersinde pek çok kez geriden gelme durumu ile karşı karşıya kalmaktayız. Bunun için matematik dersi için ayrılan sürenin artırılması gerektiğini düşünüyoruz. Konuların yoğunluğu açısından da Matematik dersinin ders saati sayısının artırılması faydalı olacaktır. Ya da konuların biraz daha sadeleştirilmesi iyi olur. Matematik dersinin somutlaştırılması açısından da okullarımız matematik öğretimi ile ilgili materyallerle donatılmalıdır. Ders kitapları da ünitelere göre kitapçıklar şeklinde düzenlenmelidir hatta dergi şeklinde kazanımlara uygun aylık fasiküller şeklinde olabilir. Matematik kitaplarında problemlere az yer verildiğini söyleyebiliriz. Bu yüzden çalışma, problem ve testler bakımından kitaplar oldukça zengin olmalı, konu ile ilgili çalışma ve alıştırmalar ayrı bir bölümde değil konunun peşinde yer almalıdır.

1.3. FEN BİLGİSİ

- 3. sınıflarda okutulan “Gezegemimizi Tanıyalım” ünitesinin, hayat bilgisi dersindeki ‘Ülkemizde Hayat’ ünitesi ile zamanlama olarak paralel hale getirilmesi disiplinler arası ilişkiler bakımından yararlı olacaktır. Yine “Gezegemimizi Tanıyalım” ünitesine güneş ve gezegenler ile ilgili kazanımlar eklenmesi yerinde olacaktır.

1.4. HAYAT BİLGİSİ

- Kişisel gelişimle ilgili öz bakım becerilerinin nasıl kazanılabileceği örneklerle ifade edilerek pekiştirilebilir.
- “Yaşadığı evin adresini bilir.” kazanımına anne ve babasının telefon numarasını da bilir eklenmelidir.

- “Gün içerisinde planladığı işleri uygular.” kazanımından önce zaman ve saat kavramlarının verilmesi uygun olur.
- “Türk bayrağının ve İstiklal Marşı’nın vatanını ve milletini temsil ettiğini bilir.” ifadesine ek olarak “Bağımsızlığımızın sembolü oldukları” da eklenebilir.
- “Dünyanın şekli ve hareketlerinin insan yaşamına etkilerini araştırır.” kazanımın daha üstü düzey sınıflarda ele alınması daha doğru olacaktır.
- Çalışma kitabında, kazanımları destekleyici nitelikte etkinliklere yer verilmelidir.
- Beceri temelli bir yaklaşım üzerinde durulduğu için, kitaplarımızda kalabalık sınıflarda uygulayabileceğimiz ek etkinliklere de yer verilmelidir.
- 3. sınıf “Ülkemizde Hayat” ünitesinde 1. konu olarak ülkemizin, bölgelerimizin, illerimizin tanıtılmasına ve araştırılmasına yönelik bir kazanım ile giriş yapılması, yine bu ünitenin fen bilimleri dersinin ‘Gezegeneğimizi Tanıyalım’ 1.ünitesi ile zamanlama olarak paralel gitmesi disiplinler arası ilişki bakımından yararlı olacaktır.

1.5. SOSYAL BİLGİLER

- Ünitelerin ana hatları kalmakla birlikte daha sade ve örnek olaylarla desteklenmiş işleniş biçimleri daha yararlı olmuştur. Ancak genel olarak olumlu yönleriyle öne çıkan müfredatta bazı düzeltmelere ihtiyaç vardır.
- Bazı ünitelerde “Yaşadığımız Yer” -yön bulma ve kroki- konusunda öğrencilerin dikkatini çekmesi ve algılamasının kolaylaşması açısından görselliği desteklenebilir.
- “İyi ki var” adlı ünite de ise konuların önemine dikkat çekmek için proje çalışmaları yapılabilirken -takvim ve zaman- konularında da sadeleştirme yapılabilir. “Uzaktaki Arkadaşım” ünitesinde ise konuların çok detaylı bir anlatımla verildiği görülmektedir.
- ‘Yurdumuzun Komşuları’ ve ‘Dünya Ülkeleri’ konuları azaltılabilir ve sadeleştirme yapılabilir.

1.6. İNGİLİZCE

2. Sınıflar:

- 1. ünite Türkçeye benzer kelimeler bu yaş grubu için faydalı, kolay ve eğlenceli, fakat İngilizce alfabenin okunuşları çok farklı ve zor olduğu için öğrenciler kelimeleri hecelemede zorlanmaktadır ve moralleri bozulmaktadır. İngilizce alfabenin 4. Sınıfta tekrar edilmesi faydalı olabilir.
- 5. üniteye ‘possessions’ (have got) konusunun eklenmesini basit işlendiği sürece uygun olacaktır.

3. Sınıflar:

- 1. Üniteye öğretilen ‘Wheels of Fortune’ ünitesinin kaldırılması ve yerine genel tekrar ve hazırlık niteliğinde bir konunun eklenmesi olumludur. Öğrenciler her ne kadar çark oyunu hazırlarken eğlense de, karışık soru sormak ve oyun kurallarını yönetmekte zorlanmaktaydı.
- 4. üniteye ‘şimdiki zaman’ konusunun kaldırılıp yerine ‘simple suggestions’ getirilmesi çok uygun olmuştur. Çünkü 3. üniteye ‘ability’ (can-can’t) konusundan hemen sonra birden ‘şimdiki zaman’ (Ving) kazanımı öğrencilerin zorlanmasına sebep olmaktadır.
- 5. üniteye şekiller kazanımının oyuncaklar konusundan 6. üniteye aktarılması da daha uygun olabilir.
- 6. üniteye eklenen possessions (have-has got) konusunun gerekli olduğunu düşünüyoruz ancak kazanım basit bir şekilde verilmesi önemlidir.

4. Sınıflar:

- 4. sınıflarda hazırlanan müfredat programı genel olarak çocukların seviyesine uygun hazırlanmıştır. Sadece konuların içeriği biraz daha kapsamlı olduğundan daha eğlenceli konuşma etkinliklerine yeterince zaman ayıramamaktadır.
- 4. üniteye eklenen ve tekrar edilen have-has kazanımı konu ile paralel gitse de zaman kısıtlaması ve kafa karıştırmaması açısından önceden ayrı bir üniteye verilmesi daha uygun olabilirdi.

1.7. MÜZİK

- Notaların portrede yerlerinin öğretilmesi eklenmelidir.
- İstiklal Marşımızı doğru söyleme kazanımlara eklenmelidir.
- Müzik ders kitabında bulunan şarkılar için ders kitabının yanı sıra öğretmenlere CD de dağıtılabilir. Müzik dersi için etkinlik kitabı verilebilir.

1.8. GÖRSEL SANATLAR

- 1. sınıf kazanım ve açıklamaları ile 2. sınıf kazanım ve açıklamaları bölümünde görsel iletişim ve biçimlendirme konularının farklı materyaller kullanarak üç boyutlu çalışmalar yapabilme, öğrencinin yaş grubuna (motor ve kas hareketlerine) göre zorludur.
- Çamur kullanarak yapılacak üç boyutlu çalışmalarda, okul ve çevre şartlarına göre çamur bulabilme ve bunları fırınlayabilme imkânları düşünülüp bu etkinliğe buna göre yer verilse daha yararlı olurdu.
- 1. sınıflarda yalnız görsel sanatlar dersi için de çalışma sayfalı kitaplar hazırlanabilir.
- 3. sınıflarda sınıflara göre öğretmen kılavuzu ve öğrencilerin seviyesine uygun olan ve uygulamalar içeren ders kitabının hazırlanabilir.
- Öğrencilerin sorgulama yoluyla öğrenmeleri üzerine yoğunlaşmak, görsel sanat çalışmasını oluşturma sürecinde fikir üretmeleri, uygulama-değerlendirme yapmalarını sağlamak için Görsel Sanatlar ders saatinin 2'ye çıkarılması ve bu derslerin blok şeklinde işlenmesi değerlendirilmelidir.

1.9. OYUN VE FİZİKİ ETKİNLİKLER

1.Sınıflar:

- Diğer dersler ile ilişkilendirme yapılması gerektiği belirtilmiştir. Çevredeki spor imkânlarına öğrencilerin yönlendirilmesi gerektiği isabetle vurgulanmıştır.
- Yalnız bu dersin işlenişi sadece öğretmenin becerisine bırakılmamalı ve sistematik ve koreografi çalışmaları bu derse eklenmelidir.

3.Sınıflar:

- Aynı kazanımlar iki farklı alan başlığı altında toplanması çok isabetli bir karar olmuştur. Değerlerin yaşayarak öğrenilmesi hedeflenmiştir.

- Etkinlikler adı altında, kültürümüzün ve toplumsal ahlaki değerlerimizin uygulamalı olarak öğretilmesidir.
- Sadece materyal kullanımı gereken oyunlarda araç gereç bulmak her okulda zordur. Okullar bu tür materyallerle desteklenmelidir.

2. BÖLÜM

ORTAOKUL DERSLERİ GRUBU

2.1. TÜRKÇE

- Bitişik eğik el yazısının uygulanmasına devam edileceği görülmektedir. Ancak bu zorunluluktan vazgeçmek daha sağlıklı olacaktır. Basılı tüm kitaplar, süreli yayınlar ve elektronik ortamdaki tüm yayınlar standart yazıyla yazılıyorken, okuma ve sözlü iletişim öğrenme alanları standart yazıyla gerçekleştiriliyorken, yazma çalışmalarının bitişik eğik el yazısıyla yapılması eğitimde iki başlılık oluşturmaktadır. Üstelik öğrenciler yazamadıklarını düşünerek özgüven kaybı yaşamakta ve yazma çalışmalarına önyargıyla yaklaşmaktadır. Bu yüzden bitişik eğik el yazısının kaldırılarak standart yazıya geçilmesi gerekmektedir.
- Üst düzey öğrenme becerilerinin programa daha fazla eklenmesi oldukça önemlidir. Öğrencilere analiz, sentez, değerlendirme becerilerinin kazandırılması ve hayal gücünün gelişimi için seçilen metinler dikkat çekici olmalıdır. Yeni programda 5 ve 6. sınıflarda daha çok öyküleyici, 7 ve 8. Sınıflarda ise daha çok bilgilendirici metinlere yer verilmesi bu dengeyi sağlamakta etkili olacaktır. Özellikle 5. sınıflarda bilgilendirici metinlerin azaltılması gerekmektedir.
- Son olarak programın belki de en önemli sorunu şudur ki, Türkçe dersinin sınırları tam olarak belirlenemediğinden kazanımlar da çok soyut ve havada kalmaktadır. Örnek olarak “T.5.3.2. Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.” Kazanımı 5. sınıf seviyesinin çok üzerinde, tüm noktalama işaretlerini öğrenmeyi gerektirecek bir kazanımdır. Bunun yerine sınıf seviyelerine göre sarmal bir şekilde, dil bilgisi kazanımlarında olduğu gibi sezdirilerek kazandırılabilir. Bu şekildeki kazanımlar öğrencileri gerekli gereksiz birçok bilgiyi edinmeye yönlendirmekte ve kendilerinden beklenmeyen etkinliklere zorlamaktadır. Bu yüzden Türkçe programındaki kazanımlar daraltılmalı, belli etkinliklerle sınırlandırılmalıdır.

- Öğretim programında değerler eğitimi metinler aracılığı ile öğrencilere kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu durum oldukça iyi düşünülmüştür. Ama metinler seçilirken öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınmalı, dikkat çekici olmalı, günlük hayatla ilişkili olmalı ve iz bırakmalıdır. Değerler eğitiminin başarısı metin seçimindeki başarıyı da doğrudan ilişkili olacaktır, yeter ki yüzeysel geçilmesin.
- Türkçe dersi eski programda dinleme, konuşma, okuma, yazma ve görsel okuma ve görsel sunu olmak üzere 5 farklı öğrenme alanında gruplanmıştı. Yeni program ise sözlü iletişim, okuma ve yazma olarak 3 ana öğrenme alanında toplanmıştır. Bu durum ne kadar sadeleşme gibi gözükse de yeni programda değinilmeyen öğrenme alanlarına değinmek gerekir. Çünkü Türkçe bu alanlar dışında dilbilgisini de içeren geniş bir alandır.

2.2. MATEMATİK

- Olasılık konusu daha önceki yıllarda 6, 7 ve 8. sınıflarda yıllara göre temelden başlayarak anlatılırdı. Bu yeni müfredatta ise olasılık konusunun içeriği haddinden fazla boşaltılmış görünmektedir. 8. sınıfta olasılık konusuna bağımlı, bağımsız, ayrık ve ayrık olmayan olaylar eklenmelidir. Çünkü günlük hayatta öğrenci bu konularla çok karşılaşmaktadır.
- Kümeler konusu 6. sınıfta anlatılmalıdır. Çünkü sayılar sürekli anlatılan konulardan ve burada öğrenci küme kavramını bilmeyince sayıları tam kavrayamıyor. 8. sınıfta reel sayılar konusu anlatılıyor. Burada da küme kavramına çok ihtiyaç oluyor.
- Şu an uygulanan müfredatta konulara çok zaman ayrılmış. Bol bol örnek çözüyoruz. Bu durum kavrama açısından çok iyi. Ancak bir konuya çok fazla zaman ayrılınca belli bir noktadan sonra çocukları sıkmaya başlıyor. Müfredatı basitleştirelim derken tamamen de konuların içeriğini boşaltmak doğru sonuçlar getirmeyebilir. Seviyesi iyi olan çocukların daha iyi yetişmesi gerekiyor. Yoksa yılda iki üç konu anlatılsa da anlamak istemeyen çocuğa bir şey vermek çok zordur. Birilerini kurtaralım derken, başka çocukları
-

kaybetmeyelim. Dolayısıyla yeni müfredatta bazı konuların içeriği zenginleştirilebilir.

- M.7.1.4.1 numaralı kazanımda; içler dışlar çarpımının yanı sıra, paylar ve paydalar kendi arsında sadeleştirilebilir kazanımı eklenmelidir.
- M.7.3.3 numaralı kazanımda; çemberde çevre açısı ve özellikleri anlatılmalıdır.
- M.8.1.3. numaralı kazanımda; basit eşlenik alma (paydayı kökten kurtarma) anlatılsa daha faydalı olur.

2.3. FEN BİLİMLERİ

- Ortaokul fen bilimleri taslak müfredat programı incelendiğinde genel amacın içeriği hafifletilerek daha çok toplumsal ve sosyal hayattaki meseleler üzerinde farkındalık oluşturarak problemlere çözüm getirme, kritik ve analitik düşünme, bilimsel süreç becerilerini geliştirme odaklı olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin detaylı ve pratikte işe yaramayacak gibi görünen bilgilerle donatılması yerine işlevsel olarak fen bilimleri ile tanışması mümkün olacaktır.
- Özellikle fizikle ilgili konularda matematiksel altyapı gerektiren içeriklerin kaldırılması yerinde bir adım olarak görülmektedir. Şu an takip edilen müfredatta matematik dersinde sindirilemeyen bazı konuların fen dersinde kullanılması beklenmektedir. Ancak henüz matematikte bu becerileri kazanamamış öğrencilerin fen bilimleri dersinde bu konuları kavraması ve başarı elde etmesi zorlaşmaktadır. Çoğu zaman öğrencilerin derse karşı olan motivasyonunu olumsuz şekilde etkilemektedir. Örneğin, 6. sınıfta sürat hesaplamalarında birim çevirme ve kesirlerde sadeleştirme konularından yararlanılmaktadır. Fakat matematik dersinde bu konular üzerinden yeterli zaman geçmediği ve kavrama süreci tamamlanmadığı için dersler birbiri ile örtüşmemektedir. Matematik ve fen dersi müfredatları hazırlanırken bu konuya dikkat edilmesi programın verimliliğini artıracaktır.
- Taslak müfredat yürürlüğe girdiğinde kitap basımlarının öğretmenlerin seminer döneminde tamamlanmış olması, eğitim ve öğretim yılına hazırlık yapılması ve diğer yayın evlerinin müfredat dışı kitaplar basarak karışıklığa sebep olmaması için önem arz etmektedir.

- Helal, doğal ve sağlıklı beslenme konusuna yeterli önemin verilmesi için müfredattan çıkarılan besinler ve özellikleri konusunun temel bilgileri içerecek şekilde tekrar eklenmesi uygun olacaktır. İnsan sağlığı konusunda çok önemli olan beslenme kavramının özellikle 5. sınıftan itibaren öğrencilerin bilinçlendirilmesi amacıyla müfredatta mutlaka yeri olmalıdır.
- ‘Helal, Doğal ve Sağlıklı Beslenme’ konusu ‘Fen ve Mühendislik Uygulamaları’ gibi bir ünite oluşturularak her sınıf seviyesine sarmal müfredat sistemiyle eklenebilir. Böylece konunun öğrencilerin gündeminde daha fazla bulunması sağlanarak etkili olması beklenebilir.

2.4. TEMEL DİNİ BİLGİLER (İHO)

- Ünitelerin ve konuların sınıflara dağılımı yapılırken öğrencilerin ruhi temayülleri ve akademik becerileri daha çok dikkate alınmalıdır.
- Ölçme değerlendirme etkinlikleri kapsamında davranış değişikliğine yönelik değerlendirme ölçekleri koyulmalıdır. Örneğin; Namaz, oruç, sadaka vb. ibadetlerin uygulamasına vesile olacak örnek faaliyetler ünite sonlarına yerleştirilmelidir.
- Kazanımların sınıf düzeylerine uygunluğu gözden geçirilip güncellenmeli, revize edilmelidir;
- 5. sınıf 2. ünite, Allah’ın Sıfatları konusu öğrenci seviyesine ağır gelmektedir. Bu ünitenin sekizinci sınıf öğrenci seviyesi için daha uygun olacağı görülmüştür. (Yaşadığımız tecrübelerden hareketle çocukların soyut kavram algısının tam oturmamış olmasından dolayı daha uygun olacağı düşünülmüştür.)
- 6. sınıflarda 3. ünite, zekât konusu öğrenci seviyesi için zor olabilir. Daha sadeleştirilmiş, ayrıntılara girilmeden anlatılması ya da 8. sınıflarda işlenmesi uygun olacaktır.
- 7. sınıf 2. ünitenin 8. sınıflara aktarılması gerekmektedir. 8. sınıflar kaza ve kader konusunu anlamakta zorluk yaşarken 7. sınıflara daha ağır geleceği değerlendirilmektedir.
- 6. sınıflar 4. ünitenin kavram ağırlıklı olması 8. sınıf öğrencileri için daha uygun olacağı tecrübelerden hareketle düşünülmektedir.

- 7. sınıf 4. ünitenin tamamının 9. sınıf (lise) öğrencilerinin seviyelerine daha uygun olduğu değerlendirilmektedir.
- “Problem çözme becerisi, öğrencilerin dînî ve ahlakî problemleri bilişsel, duyuşsal ve psikomotor fonksiyonlarını kullanarak kendilerinin çözmelerine yardımcı olur.” Açıklamasında geçen ‘bilişsel, duyuşsal ve psikomotor’ fonksiyonların yerine (ki bunlar Benjamin Bloom’un taksonomisinde yer almaktadır) ‘tefekür, tezekkür, riyazet-i nefis, nefis muhasebesi ve irade vb. fonksiyonlarını kullanarak’ denilmesi İslam dini literatür açısından doğru bir yaklaşım olacaktır. (shf.12)

2.5. PEYGAMBERİMİZİN HAYATI

- Programın felsefesi ve öngörülen kazanımlar gerek sayıları gerekse içerikleri itibariyle genel olarak hedef kitleye uygundur.
- Amaçlardan 4. maddede belirtilen “beşeri, insani yönü” konusundan bahsedilirken Peygamber Efendimizin (as) sıradan bir insan gibi anlatılması gözden geçirilmelidir.
- Bu amacın yazılmasındaki amaç örnek alınabilecek bir peygamber modeli sunulmakla birlikte, diğer taraftan Peygamberimizin ilahlaştırılmaması hedeflenmekte olduğu düşünülmektedir. Ancak Nebevi yönü vurgulanırken mucizelerinden, diğer insanlardan farklı olan özellikleri de vurgulanmalıdır.
- Ölçme değerlendirme etkinlikleri yüzeysel etkinliklerle kalmamalı, davranış değişikliğine yönelik değerlendirme ölçekleri konulmalıdır. Bu anlamda bu bölüme davranış değişikliğine yönelik bir madde konulmalıdır.
- Uygulamaya yönelik esasların 7. maddesinde hadislerin “sadece Türkçe anlamları” ifadesi yetersizdir. “Arapça metnin de öğrencilerin görmesi bakımından daha uygun olacaktır.” Bu sebeple “Sadece Türkçe anlamları” ifadesi kaldırılmalıdır.
- Ölçme değerlendirme etkinlikleri yüzeysel etkinliklerle kalmamalı, davranış değişikliğine yönelik değerlendirme ölçekleri konulmalıdır. Bu anlamda bu bölüme davranış değişikliğine yönelik bir madde konulmalıdır. Örneğin her

kazanım için “Hayatımda Bir Sünneti Uyguluyorum” etkinliği örnek olarak bu bölümde sunulmalıdır.

- 8. sınıf 2. ünite 4. konu 4. kazanım olarak geçen “Peygamberimizi model olarak tabiata karşı sorumluluklarını fark eder” kazanımının konu başlığı “Çevre Bilinci ve Peygamberimiz” şeklinde değiştirilmelidir.
- Böylece 8. sınıf yaş düzeyine daha uygun bir ifade haline getirilmiş olacaktır. İçerik ve kazanımda buna uygun bir şekilde düzenlenmelidir.
- E-DER, arzu edilmesi halinde içerik konusunda katkı sunmaya hazırdır. Bu konuda elimizde yeterince bilimsel makale, kitap vb. mevcuttur.

2.6. BEDEN EĞİTİMİ

- Özellikle son dönemlerde yaşadığımız olaylar, tribün savaşları, sporcu, yönetici kavgaları artık birlik ve beraberliğimize, ahlaki öğelere, spor ahlakına daha fazla yer vermesini gerektirmektedir.
- Halk sağlığı ve sporcu sağlığı açısından obeziteyle daha sağlıklı mücadele eden, bireylerin nesillerin boş zamanlarını sağlıklı değerlendiren çevik, kuvvetli bir nesil farkındalığı oluşturacak konular ve kazanımlar sağlanması gerekmektedir.
- Kazanım ve konuların işlenirliği yeterli düzeyde materyal gerektiriyor. okullara bu yönde yeterli bütçe sağlanmalıdır.
- Konu ve kazanımlar geniş ve zengin ama ders saatiyle orantılı değildir. Haftada 2 ders saatiyle bu kadar konu verimli bir şekilde işlenmesine olanak vermiyor.
- İlkokullardaki oyun ve fiziki etkinlikler derslerini 3. ve 4. sınıfta beden eğitimi öğretmenin vermesi gerekmektedir. Öğrencilerin sinir kas gruplarının gelişmediği ve dersin kazanımlarının eksikliğinden dolayı ortaokul müfredatına uyum sağlayamadıkları gözlenmiştir. Bu durum, doğuştan gelen bireysel özelliklerin ve yeteneklerin kaybolmasına neden olmaktadır.
- Lisede olduğu gibi ortaokul kısmında düzen alıştırımlarına muhakkak yer verilmesi gerekmektedir. Düzen alıştırımları ile ilgili kazanımın eklenmesi gerekmektedir. Jimnastik konusuna eklenebilir.

3. BÖLÜM

LİSE DERSLERİ GRUBU

3.1. TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

- Edebiyat biliminin alt dallarından biri de edebiyat eğitimidir. Edebiyat araştırmaları kadar eğitim aracılığıyla edebiyatın gençlere sevdirmesi, tanıtılması ve açıklanması da bir o denli önemlidir. Bunun için dil ve edebiyat eğitimi üzerinde araştırmaların yapılması gerekmektedir. Türk dili ve edebiyatı eğitimi ile ilgili kaynaklar, bazı çalışmalar içinde geçmekle birlikte bu konuda kitap, tez, makale ve bildirileri bir araya getiren müstakil bir bibliyografya çalışması bulunmamaktadır. Bu yüzden Türk dili ve edebiyatı öğretmeninin yetiştirilmesi, edebiyat eğitimi ve öğretimi, kompozisyon öğretimi, gençlik edebiyatı orta öğretim öğrencileri dil bilgisi öğretimi, orta öğretim öğrencilerinin kelime hazinesi, ortaöğretim okul sözlüğü gibi konularda yeniden araştırma, inceleme ve değerlendirme yapılmalıdır Edebiyat eğitimi ile ilgili akademik çalışmaların artması gerekmektedir.
- Ders kitapları hazırlanırken okulların ihtiyaçları, sınıfların mevcudu, öğrencilerin hazır bulunuşluluk seviyeleri dikkate alınmalıdır. Kitaplara konulacak metinler ve etkinlikler seçilirken bu etkinliklerin kalabalık sınıflarda uygulanabilirliği de göz önünde bulundurulmalıdır. Bazen bu gerçeklerle bağdaşmayan etkinlikler hazırlandığı görülmektedir.
- Drama, tiyatro gibi yöntemler kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesinde, öğrenciyi derse dahil etmede oldukça etkilidir. Ancak sınıfların kalabalık olması bu yöntemlerin uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Bu yüzden akıllı tahtada gösterilecek çeşitli konularla ilgili hazırlanmış sunular oldukça faydalı olacaktır.
- Öğrencilerin lise dönemi boyunca MEB tarafından belirlenen roman, öykü, deneme, şiir vb. edebi eserleri okuyarak mezun olabileceği şartı konulabilir.
- Performans ödevleri hem öğrencinin hem de öğretmenin iş yükünü fazlasıyla artırmaktadır. Her ders için aynı seviyede, öğreticilikte konu bulup dağıtmak; verilen ödevleri kontrol etmek ve bunları objektif olarak puanlayabilmek öğretmenleri oldukça zorlamaktadır. Ayrıca öğrenciler

performans ödevlerini yetiştirebilmek için ders içinde bunlarla uğraşmaktadır. Tüm bunlar da eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir.

- Yeni müfredatta hedeflenen saygı, hoşgörü, adalet, doğruluk, samimiyet, eleştirel düşünme, dil sevgisi, din sevgisi, farklılıklara saygı, nezaket, kanaat, şükür gibi değerler ile ilgili çalışmaların planlanması sadece Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinden beklenmektedir. Bütün zümre öğretmenleri ile yapılacak uygun bir planlamanın daha verimli olacağı kanaatindeyiz.
- Dilbilgisi kurallarının siyasi yönelimlere göre sürekli değişiklik arz etmesi, metinlerde ve merkezi sınavlarda yeni yeni uydurukça kelimeler kullanılması, öğrencinin milli kültür ve dilini tam öğrenmeden evrensel dillere yönlendirilmesi, sosyal medyadan dolayı Türkçenin yanlış kullanılması gelecek nesillere aktarılan dilin zedelenmesi konusunda zümreler arasında görüş birliği oluşturulmalıdır. Bu durum sadece Türkçe edebiyat branşlarının değil, tüm zümrelerin ortak derdi olmalıdır.
- 9. sınıf Türk dili ve edebiyatı kitap güzel hazırlanmış, fakat hem edebiyat hem dilbilgisi hem de okuma yazma dersi olduğu için en az 6 saat olmalıdır.
- 9. Sınıf Türk edebiyatı, tür merkezli olabilir. Fakat 10. sınıftan itibaren tür merkezli olması öğrenciyi edebiyatın tarihi gelişiminden koparabilir. Türk edebiyatı öğretim programının kronolojik bir sıra takip etmesini, dönemlerin ve yazılan eserlerin daha iyi anlaşılmasını sağlayacağı kanaatindeyiz. Dönemin özelliğinin edebiyata nasıl etki ettiği, kültür ve zihniyetin öğrenilmeden edebi şahsiyet bağlantısız kalabilir.
- 9. sınıf Türk edebiyatı dersinde “dil işlevleri, bağdaşıklık, iletişim” gibi bazı konuların gereksiz olduğu görüşündeyiz.
- 9. Sınıf ders kitaplarında şiir ünitesi örnek şiirleri hep saf şiir yöneliminden seçilmiştir. Ülkemizdeki farklı düzeydeki liseleri düşünecek olursak birçok öğrencinin 12. sınıfta bile zorlandığı saf şiir anlayışının 9. sınıfta bu kadar çok kullanılması anlaşılabilirliğe gölge düşürmektedir.
- 9. sınıflarda yeni getirilen Türk dili ve edebiyatı dersi için uygulama sınavı öğrencinin gerçek başarısını ölçme yönünde değildir. Çünkü istenilen değerlendirmeyle ders saatlerinin sayısı, zamanı ve öğrenci mevcudu uyuşmamaktadır. Öğrenci performansını hem okuma hem yazma hem de

sözlü iletişim, diksiyon ve anlatım olarak değerlendirmek bir seferde mümkün değildir. Önerimiz, kompozisyon saatinin ayrıca yazılı değerlendirme kapsamında olması; sözlü iletişimin ise, panel, açık oturum, münazara gibi gruba yönelik uygulamalarla daha hızlı değerlendirilmesidir.

- 10. sınıf müfredatında kolay Osmanlı Türkçesi metinler, Latince harfleri seslendirilerek, yani her harfin karşılığı verilerek öğrencinin Osmanlı Türkçesinin kolay bir dil olduğu kavratılabilir ve sevmesi sağlanabilir.
- Çok ünlü bazı şahsiyetler sadece bir şiir örneği ile geçirilirken, gerekli görülmeyen bir ayrıntı üzerinde fazlaca durulabiliyor. Maksat örnek şahsiyetleri rol model olarak öğrenciye benimsetmek, güncellemek olmalıdır.
- LYS’de sorulan yazar-eser sorularında bir sınırlandırılma getirilmemiş olması öğrencilerde isim ve eser kargaşasına yol açmaktadır. Bu konuda ÖSYM-MEB arasında görüş birliğine varılıp önemli bir özelliği öne çıkan, gerekli olan sanatçılar belirlenmelidir. Ayrıca LYS edebiyat sorularının hazırlanmasında tecrübeli olan öğretmenlerin bilgilerinden faydalanılması öğrenciyi ve eğitim sistemini tanıması açısından daha yararlı olacaktır. Müfredatı ve işleniş şeklini bilmeyen öğretim üyelerinin hazırladığı sorular ölçme değerlendirmede ciddi sorunlara yol açabilmektedir.
- Edebiyat ders kitapları hazırlanırken okulların ihtiyaçları, sınıfların mevcudu, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyeleri dikkate alınmalıdır. Kitaplara konulacak etkinlikler seçilirken bu etkinliklerin kalabalık sınıflarda uygulanabilirliği de göz önünde bulundurulmalıdır. Bazen hayatla bağdaşmayan etkinlikler olabiliyor.
- Yazılı sınavlarındaki açık uçlu soruların mahiyetinin bilgiye mi yoruma mı dayalı olduğu konusunda bir kargaşa vardır. Eğer yoruma dayalı ise öğretmenden öğretmene, öğrenciden öğrenciye değişen bir doğru oluşacaktır. Bunun kriterinin belli olması, öğrencinin üniversite sınavında da aynı sorularla karşılaştığında yadırgamaması gerekir.
- Mevcut sınav sisteminin çoktan seçmeli sorulardan oluşması drama ve rol yapma gibi uygulamaya yönelik bazı yöntem ve tekniklerin öğrenciler

tarafından gereksiz görülmesine sebep olmaktadır. Sınav sisteminde yapılacak değişiklikler belirlenirken bu durumun da göz önünde bulundurulması uygun olacaktır.

- Edebiyat derslerinde kullanacağımız yöntem ve teknikler belirlenirken Türkiye genelindeki okulların fiziki, coğrafi, teknik özellikleri göz önünde bulundurulmalı ve buna göre bol alternatifli bir kılavuz kitap oluşturulmalıdır.
- EBA üzerinden yapılan görsel anlatımlar zenginleştirilebilir. EBA’da bulunan görsel ve videolar kitaplarla uyumlu hale getirilmelidir.
- Edebiyat kitaplarında bilgi notu kısmı, bazen çok fazla, bazen de çok az verilmektedir.
- Tarih dersi müfredatıyla edebiyat dersi müfredatının öğrenci merkezli düşünülerek planlanması gerekir.
- Edebiyat dersi ezber dersi olmaktan çıkarılıp eğlenceli hale getirilmelidir.
- Edebiyatın güzel sanat olduğu ve insana zevk verdiği bizzat öğrenciye tattırılmalı ve bu zevki yaşaması sağlanmalıdır.

3.2. MATEMATİK

- Ortaokul taslak programdaki kazanım sayıları mevcut programdaki ile hemen hemen aynı kalmış ve kazanımların kapsamında gözle görülür bir daraltmaya gidilmemiştir. Lise programında ise hem kazanım sayıları azaltılmış hem de kapsam belli bir oranda daraltılmıştır. Limit, türev ve integral konularının programdan çıkartılmadan sadece kapsamının daraltılması olumlu bir yaklaşımdır. Bununla birlikte aşağıdaki hususlara dikkate almak taslak programı daha da iyi hale getirecektir.
- Belli kavramları tamamen atmak yerine sınırlarını belirleyerek müfredatta bulundurmak gerekiyor. Lise matematik programından matematiğin en önemli kavramları arasında olan mantık, vektör ve matris kavramlarının çıkarılması oldukça yanlıştır. Bunun yerine bu kavramları içeren kazanımların kapsamına müdahale etmek daha doğru olurdu. Bu kavramları işlemsel boyuta taşımadan kavramsal boyutta öğrencilere kazandırmak öğrencilerin yükseköğretimlerinde onlara akademik bir alt yapı sağlayacak,

ayrıca bu kavramları günlük hayatla ilişkilendirerek vermek de onların matematiğin faydalı olduğunu görmelerinde pozitif yönde katkı sağlayacaktır. Ayrıca programda “Matematikte ve günlük yaşantısında mantığa dayalı genellemeler yaparak sonuçlar elde etme.” hedefi varken mantık konusunun kaldırılmasının mantığı nasıl açıklanmaktadır?

- Ortaokulda gösterilen bölünebilme konusu 10. Sınıf yerine 9.sınıfta verilebilir. Ortaokuldaki kapsam lisede mevcut haliyle çok genişletilmiş olmadığından 10. Sınıfı beklemeye gerek yoktur.
- Olasılık konusu ortaokulda sadece 8. sınıfta verilmektedir. Lise programında ise 9. sınıf ve 12. sınıfta verilmiştir. Sürekliliğin olması ve sarmal yapıya uygun hareket edilmesi açısından 10. ve 11. sınıflarda da olası daha uygun olurdu.
- Bazı konularda ilk kazanımlar doğrudan uygulama ya da daha üst düzeylerde kazanımlarla başlamış oysa bu düzeylere gelmeden önce bilgi ya da kavrama düzeyinde kazanımların olması gerekir, Örneğin: 9.5.1.1.
- Karmaşık sayı kavramı lise programından çıkartılmıştır. Oysa bu kavramın 2. derece denklemlerde gerçek kökün olmadığı durumda öğrenciye özellik ve işlemlere girilmeden verilmesi uygun olurdu.
- Ortaokul matematik programında olmasına rağmen dönüşüm geometrisi sadece 12. sınıfta bulunmaktadır. 9, 10 ve 11. sınıfta bu konuya yer verilmemesi programın sürekliliği ve felsefesi açısından problemlidir.
- 11. sınıf temel düzey matematik müfredatında olasılık konusunun olmaması da bir diğer eksikliklerdir. Basit düzeyde de olsa olasılık hesaplarını göstermek faydalı olacaktır.

3.3. FİZİK

- 9.5.1.1.b kazanımının “Isı değişimi ve sıcaklık kavramlarının birimleri ve ölçüm aletlerinin adları verilir.” şeklinde olması daha uygun görülmektedir.
- 9.5.2.1.b. kazanımında, “Su, buz ve su-buz karışımları ile ilgili hal değişimi grafiklerine ve matematiksel işlemlere girilmez.” uyarısı yapılmalıdır.

- 9.6. elektrostatik ve 9.6.1. elektrik yükleri kazanımları 9. sınıftan çıkarılarak 10. sınıfın ikinci döneminin başına eklenmelidir.
- 10.3.1. dalgalar, 10.3.4 ses dalgaları, 10.3.5 deprem dalgaları 10. sınıftan çıkarılıp 9. sınıfın son kazanımı olarak eklenmelidir.
- 10.4.8.1.d. kazanımına “Işık prizması ile ilgili matematiksel işlemlere girilmez.” uyarısı eklenmelidir.
- 10.2.2. kazanımı “Hava ve sıvılardaki kaldırma kuvveti ile ilgili belirlediği günlük yaşam problemine kaldırma kuvveti ve/veya Bernoulli ilkesini üreterek çözüm önerisi üretir. Uçak kanatları, yarış otomobilleri, zeplinler vb.” şeklinde değiştirilmelidir.
- 11.1.1.4. kazanımına “Bir vektörün üç boyutlu kartezyen koordinat sisteminde bileşenlerin çizimine ve hesaplamalarına girilmez.” uyarısı eklenmelidir
- 11.1.3.2. kazanımına “Net kuvvet ile ilgili asansör ve hareketli kütle sistemleri ile ilgili matematiksel işlemlere girilmez.” uyarısı eklenmelidir.
- 11.1.5.2. kazanımına “Yatay doğrultuda (yatay atış) ve düşey doğrultuda (yukarı ve aşağıya eğik atış) atış hareket denklemleri ve konum-zaman, hız-zaman ve ivme-zaman grafikleri verilerek hesaplamalar yapılması sağlanır.” kazanımı eklenmelidir.
- 11.1.7.4.b. kazanımına “Açısal momentum kavramı ve korunumu ile ilgili açıklamalara girilmez.” uyarısı eklenmelidir.
- 11.1.8.3. kazanımına “Eylemsizlik torqu (momenti) girilmez.” uyarısı eklenmelidir.
- 12.1.1.b. kazanımı “Çizgisel ve açısal ivme kavramlarına girilmez.” şeklinde olmalıdır
- 12.1.1.ç. kazanımı “Basit harmonik hareketle ilgili trigonometrik fonksiyonların türevlerine ve işlevlerine girilmez.” şeklinde olmalıdır.
- 12.3.2.2. kazanımına “X ışınlarının oluşumu ile ilgili kazanımlara girilmez.” uyarısı olmalıdır.

3.4. KİMYA

- 9.1.3. kazanımı, Kimyanın Sembolik Dili; kimyasal bağ kavramını vermeden bileşiklerin nasıl oluştuğunu; nasıl isimlendirildiğini vermeden “Bileşik tanımı

yapılır. İsimleri (bileşiklerin) ve yaygın isimleri eşleştirilir.” bu nokta eksik kalıyor.

- 9.2.2. kazanımı, Atomun Yapısı “İzotop atomlarda ortalama atom kütlesi hesabına girilmez.” deniyor fakat kitaplara baktığımızda bu konu ile ilgili sorular soruluyor. Derste çözmek zorunda kalıyoruz. Ders kitabı hazırlanırken bu husus göz ardı edilmemelidir.
- 9.3.3. kazanımı, Güçlü Etkileşimler “İlk 20 element arasından seçilir.” diyor. Öğrenciler ortaokuldan ilk 20 elementi çok iyi bilerek geliyor. Element sembollerinde ve bileşiklerin yazılıp okunmasında daha fazla element veriyoruz.
- Kimyasal türler arası etkileşim ünitesinin öncelikli verilmesi daha doğru olacaktır. Burada kimyasal güçlü etkileşimler ile bileşik oluşumunu çok daha iyi kavrayabilir.
- Kimyanın temel kanunları 9. sınıf düzeyine uygun değildi. 10. sınıflara alınması uygun olmuş. “Asitler ve bazların endüstride kullanım alanlarına örnekler verir.”
- 10.3.4. kazanımı, Tuzlar “Tuzların özelliklerini ve kullanım alanlarını açıklar.” Müfredata yazılan asitleri, bazları ve tuzların isimlerini ve kullanım alanlarını ezberlemesine hiç gerek yoktur. İnternete yazıp ulaşabileceği bu bilgileri ezberleyerek soru çözmesi gereksizdir. Bu konu ile ilgili çok fazla ezber sorusu vardır. Yapılacak YGS sınavında çıkacak bir veya iki kullanım alanı ve özel asit baz ve tuz isimleri için; çok fazla ezber yapmak zorunda kalınıyor.
- 12. sınıflarda iyonik redoks tepkimelerinin denkleştirilmesi verilmeliydi. Organik bileşik gruplarının temel elde edilme yöntemleri verilmeliydi. İzomerlik kavramının bileşik gruplarının içinde yer alması uygun olmuş. Fonksiyonel grup ayrımının hidrokarbonlardan sonra yapılması uygun olmuş.
- 12.2.4. kazanımı, Lewis Formülleri “Oktetin aşıldığı moleküller kapsamındadır.” Ders kitabı alıştırmasında ve yardımcı kaynaklarda bu konu ile ilgili okteti aşmış moleküller soruluyor.

- Yapılabilecek deneylerin öğretmenlere ayrı bir kitapçık halinde verilmesi ve yapılması zor ve tehlikeli olan deneylerle ilgili videolar ya da animasyon, simülasyonlar hazırlanması yerinde olacaktır.

3.5. BİYOLOJİ

- Fizik, kimya, biyoloji ve matematik dersleri, fen lisesi ve ortaöğretim olmak üzere iki farklı şekilde hazırlanmıştır. Konular arasında çok farklılıklar olmasa da kazanımlar arasında farklılar vardır. Bu öğrenciler aynı üniversite sınavlarına gireceklerse farklı konular görmeleri sorun teşkil edecektir. Bu durum sınavlar dikkate alındığında nasıl çözülecek mutlaka cevaplanması gereken bir sorudur. Bununla birlikte bu ayrım ortaöğretim başarı puanı açısından da sorun oluşturabilir. Kolay kazanımlardan sınava giren öğrencilerle zor kazanımlardan sınava giren öğrenciler arasında diploma notu bakımından, buna bağlı olarak da ortaöğretim başarı puanı açısından bir farklılık ortaya çıkacaktır.

Bu durumda olabilecek çözüm önerileri:

Farklılık ortadan kaldırılıp tek müfredatla devam edilebilir. Tüm liselerde Biyoloji müfredatı teke indirilirken 9 ve 10. sınıf ortaöğretim biyoloji müfredatından, 11 ve 12. sınıf fen lisesi müfredatından alınmalıdır.

9 ve 10. sınıflarındaki fizik, kimya ve biyoloji derslerinin ortak genel kültür dersleri olduğu unutulmamalı ve bu derslerin müfredatları sayısal alan seçmeyecek öğrenciler göz önünde tutularak belirlenmelidir. Bu yüzden daha sade olan ortaöğretim biyoloji dersi 9 ve 10. sınıflara, daha akademik olan fen lisesi müfredatı 11 ve 12. sınıflarda uygulanmalıdır. Türkçe-Matematik, Sözel veya Dil puanı ile yerleşecek öğrenciler hayatta hiç kullanmayacakları ezber bilgiler yerine hayatın içinden pratik bilgileri ihtiva eden içeriklerle muhatap edilmelidir.

- Ders çeşidinin azaltılması amacıyla kanunla konulmuş olmasına rağmen gerekli düzenlemeler yapılarak 9. sınıf sağlık bilgisi dersi konuları 9 ve 10. sınıf biyoloji derslerine yedirilmeli ve sağlık bilgisi dersi kaldırılmalıdır. Bu şekilde sağlık bilgisi konularının da YGS ve LYS'de çıkması sağlanmalı ve ciddiyeti artırılmalıdır. Şu anda okulların büyük bölümünde fiilen sınavlarda

çıkmayacak sağlık bilgisi derslerinin yerine sınavlarda çıkacak biyoloji dersi yapılmaktadır.

- 9.1.1.2. kazanımına,
“b. Öğrencilerin hayatta karşılaşacakları sorunlara bilimsel yöntemi kullanarak çözüm üretmeleri üzerinde durulur.” ibaresi eklenmelidir.
- 9.1.3.2. kazanımına,
“d. Besin maddelerinin enerji değerleri ve insana gereken günlük enerji miktarı arasındaki denge üzerinde durulur.
e. Sağlıklı beslenme, günlük enerji tüketimi ve spor arasındaki ilişkiyi kurması ve sağlık için spor kavramını içselleştirmesi üzerinde durulur.
f. Öğrencilerin günlük enerji tüketimi ve sağlık için egzersiz listeleri hazırlamaları sağlanır.
g. Helal beslenme ve sağlıklı beslenme arasındaki ilişkiyi kurması sağlanır.” ibareleri eklenmelidir.
- 9.2.1.1. kazanımına,
“d. Öğrencilerin ışık mikroskobu kullanmalarını öğrenecekleri çalışmalar yapmaları sağlanır.
e. Hücre iskeletinin çeşitlerine ve ayrıntılarına girilmez.” ibareleri eklenmelidir.
- 9.2.1.2. kazanımına,
“e. Hücre organellerinin yapılarının ve görevlerinin detaylarına girilmez.” ibaresi eklenmelidir.
- 9.2.1.3. kazanımına,
“b. Hücre zarından hangi moleküllerin hangilerinden daha hızlı geçtiği konularına girilmez.” ibaresi eklenmelidir.
- 9.3.2.1. kazanımına,
“g. Arkeler ve Protista alemindeki canlıların özelliklerinin ayrıntılarına girilmez.” ibaresi eklenmelidir.
- 9.3.2.4. eklenerek;
Canlılar ve insan sağlığı ilişkisini kurar.
a. Bakterilerin insan sağlığına etkileri ve antibiyotik kullanma bilinci verilir.

- b. Virütik hastalıklarda antibiyotik tedavisinin faydalı olmayacağı konusunda bilinç verilir.” alt kazanımları eklenmelidir.
- 10.1.1.2. kazanımına,
“f. Kanserden korunmak için alınabilecek tedbirler üzerinde durulur.” ibaresi eklenmelidir.
 - 10.1.2.3. kazanımına,
“a. Konjugasyon ve partenogenez’in tanımları ve genel özellikleri verilir detaylara girilmez.” ibaresi eklenmelidir.
 - 11.1.1.8. kazanımına,
“a. Göz hastalıkları ve ekran arasındaki ilişki kurulur ve alınacak önlemlere vurgu yapılır.
b) Wolkmen (kulaklık) ile işitme arasındaki ilişkiye vurgu yapılır. Alınabilecek önlemler üzerinde durulur.” ibaresi eklenmelidir.
 - 11.1.2.2. kazanımına,
“b. Kırık, çıkık, burkulmalarda yapılacak ilk yardım uygulamaları yapılır.” ibaresi eklenmelidir.
 - 11.1.3.3. kazanımına,
“c. Yiyecek ve içeceklerdeki katkı maddeleri ve etkileri üzerinde durulur.
d. Özellikle paketli ürünlerin satın alınmasında dikkat edilecek hususlar verilir.
e. Öğrencilerin sağlıklı ve helal beslenme konusunda sunumlar hazırlayarak arkadaşlarına sunmaları sağlanır.
f. Öğrencilerde helal ve sağlıklı beslenme konusunda farkındalık oluşturmalarını sağlamak için çalışmalar (broşür, kamu spotu, okul panosu, anket vb.) yapmaları teşvik edilir.” ibaresi eklenmelidir.
 - 11.1.4.4. kazanımına,
“b. Kalp krizi belirtileri ve kalp krizinde uygulanacak ilk yardım açıklanır.
c. Kalp durması ve kalp masajı konusunda ilk yardım uygulamaları yaptırılır.
d. Kanama çeşitleri ve kanamalarda ilk yardım üzerinde durulur.” ibaresi eklenmelidir.
 - 11.1.5.4. kazanımına,

“b. Soluk durmasının tespit edilmesi (bak, dinle, hisset yöntemi) ve soluk durmasında ilk yardım (suni solunum) maket üzerinde uygulanılır.” ibaresi eklenmelidir.

- 12.4.1.1.

“d. Türler arasında üreme bariyerleri ve gen bariyerleri varlığı vurgulanmalıdır.” ibaresi eklenmelidir.

(Varyasyon, mutasyon, adaptasyon, doğal seleksiyon gibi kavramlar evrimsel bir bağlama geçilerek evrime delilmiş gibi gösterilebilir.)

- 9.2.1. 5. kazanımı müfredattan çıkarılmalıdır.

“Endosimbiosis hipotezi kesinlikle çıkarılmalıdır. (Evrimle ilişkili olduğu için ve bilim dünyasında genel kabul görmediği için)

3.6. TARİH

- Programa genel olarak bakıldığında başarılı bir çalışma üretildiği görülmektedir. Bundan önceki programların tamamı, kronolojik bir temelde hazırlanmıştı. Bu program, kronolojiyi göz ardı etmeksizin tematik temelli kurgulanmıştır.
- Programın diğer bir isabetli yönü, farklı bilim dallarının birikiminden yararlanılarak hazırlanmış olmasıdır. Nitekim tarih ilmi, yapısı itibariyle birçok disiplinle ilişkilidir. Bu nedenle, programın disiplinler arası bir yaklaşımla hazırlanmış olması programın güçlü yanını oluşturmaktadır.
- 9. sınıftaki son ünitenin (5. ünite) Selçuklu Türkiye’si kısmının 10. sınıfın 1. ünitesine eklenmesi, coğrafya ve tarihsel süreçlerdeki bütünlüğü koruma açısından önem arz etmektedir. Bu değişiklik, ünitelerin kazanım sayısı ve oranlarına da zarar vermeyecek, hatta sayısal ve oransal olarak dengelenmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, dönemin ilk ünitesi olacağından, Türklerin tarihinde dönüm noktası olan Anadolu’nun vatanlaşmasının daha iyi kavranmasına imkân verecektir.
- Bu program, Türkiye’deki bütün okullar ve öğrenciler için ortak hazırlandığından, diğer bütün programların içine düştüğü açmaza sahiptir. Türkiye’deki okullar ve öğrenciler arasındaki bilgi ve zekâ düzeyi farkı olmasına rağmen bütün okul ve öğrencilerin aynı programa göre eğitim alması,

temel bir sorundur. Bununla birlikte, Tarih programının öğretmenlere sunduğu seçeneklerle bu problemi aşmaya çalıştığı görülmektedir.

- Kazanım sayıları, önceki programlara göre azalmıştır. Bunun doğru bir tercih olduğu düşünülmektedir. Kazanım sayısının bu haliyle yeterli seviyede olduğu değerlendirilmiştir.
- 10.9.2/c no'lu “Osmanlı düşünce dünyasında ilim ve irfan geleneklerini kavrar” kazanımının altındaki c maddesindeki açıklamanın aşağıdaki şekilde değiştirilmesi yararlı olacaktır:
"Osmanlı ilim geleneğinde, insanın vahiy, sezgi, akıl ve beş duyu aracılığıyla öğrenebileceği vurgulanır."
- Diğer taraftan Osmanlı'da Gerileme Dönemi vb. ünite ve konu başlıkları öğrenciler üzerinde özgüven eksikliği oluşturabileceğinden konuyla ilgili başlık ve içerikler bu husus düşünülerek hazırlanabilir.
- Yakın dönem tarihi ve inkılap tarihi derslerinde, pek çok tarihçi tarafından eleştirilen, kapalı, eksik hususlar bulunmaktadır. Bu hususta daha özgürlükçü, açık ve net bir tarih anlayışına ihtiyaç duyulmaktadır.

3.7. COĞRAFYA

- 9. sınıf öğrencilerinin yeni bir liseye başlamış olması ve henüz oryantasyon sürecinde olmalarından dolayı bu sınıf müfredatının daha hafif olması gerekiyor.
- 9. sınıf müfredatında doğal sistemler ünitesi % 65 oranında verilmiştir. Farklı sınıf seviyelerine dengeli bir şekilde dağılım sağlanması daha sağlıklı bir yapılandırma olur. Bu sınıfta verilen “coğrafi konum, yerel saat hesaplamaları, harita bilgisi, Dünya'nın günlük ve yıllık hareketi, eksen eğikliği” gibi konular sadece 9. sınıfta işleniyor ve bir daha asla tekrar edilmiyor. Çevre ve toplum konusu 4 sene boyunca tekrar ederken doğal sistemler ünitesinin bu şekilde ele alınması doğru değildir.
- Coğrafyanın temelini oluşturan bu konular 9. sınıf öğrencilerinin biliş seviyelerinin ve hazırlık seviyelerinin üstündedir. 3 sene boyunca diğer sınıflarda bu konular tekrar edilmeyince öğrenci bu konuları unutmakta ve

açığını kapatmak için dersanelere gidip takviye dersler almak zorundadır ki bu sistemin kurbanı haline gelmektedirler.

- Harita bilgisi, yerel saatler, coğrafi konum, Dünya'nın günlük ve yıllık hareketi, eksen eğikliği, iklim gibi konular 4 yıla yayılarak anlatılmalıdır. Ayrıca bu konuda daha önce TUBİTAK tarafından bir çalışma yapılmış olup bu müfredat taslağı Talim Terbiye Kurulunun sayfasında yayımlanmıştı. Gerçekten çözüm odaklı, yerli ve milli bir program hazırlanmışken ve görüşe sunulmuşken bu çalışmadan yararlanmak gerekir.

3.8. İHL MESLEK DERSLERİ

3.8.1. Fıkıh

- Öğretim programının genel amaçlarıyla ilgili olarak, öğrenciye kazandırılması istenen değerlere takva ve ihsan da eklenmelidir.
- Caferilik konusunun Sünni bir mezhep gibi algılanmasına neden olan önceki uygulamanın çıkarılması olumlu olmuştur.
- Fer'i kaynakların öğrenci tarafından anlaşılması sıkıntılı olduğundan azaltılarak özetlenmesi olumlu olmuştur.

3.8.2. Hadis

- 10. sınıf hadis dersinin 6. ünitesi, 2. ünite ile yer değiştirilirse konuların sıralaması bakımından daha doğru olacaktır.
- Öğretim programı; ölçme ve değerlendirme yaklaşımı olsun, öğrenci seviyesine uygunluğuyla ilgili olsun, kazanım sayısının yeterliliğiyle ilgili olsun öğrencilerimiz için uygun görünmektedir.
- İlahiyat fakültelerinde anabilim dalı olarak okutulan tasavvuf dersinin İHL müfredatlarında olmaması önemli bir eksiklik. "Hadis-i şerifin uygulaması vücud bulmuş hali, İslam'ın irfani yorumu, güzel ahlak" gibi ifadelerle açıklanan tasavvuf, ilahiyat fakültelerinde olduğu gibi imam hatip liselerinde de ders olarak okutulmalıdır. Öğrencilerimizin lise düzeyinde temel tasavvuf bilgilerine sahip olmaları, kendilerini bekleyen muhtemel tehlike ve istismarlardan uzak kalmalarına, kötü niyetli, zararlı akımlardan kendilerini korumalarına da yardımcı olacaktır.

3.8.3. Hitabet ve Mesleki Uygulama

- Öğretim programının giriş bölümü 1. paragraftan sonra gelmek üzere “Bu ders sayesinde öğrenci, ileride din görevlisi olmasa bile sosyal hayatta ihtiyaç anında mesleki uygulamaları gerçekleştirmesi yanı sıra dini konularda yetkinliğini çevresine aktarma ve paylaşma becerisini kazanacaktır.” ibaresinin eklenmesi uygun bulunmaktadır.
- Öğretim programı, ölçme ve değerlendirme yaklaşımı olsun, öğrenci seviyesine uygunluğuyla ilgili olsun, kazanım sayısının yeterliliğiyle ilgili olsun öğrencilerimiz için uygun görünmektedir.

3.8.4. Tefsir

- 2. ünite tefsir ilmi ve kavramları 14 saatten 12 saate, tefsir tarihi ünitesi 16 saatten 14 saate; Kuran’ı anlama ve yorumlama ünitesi 12 saatten 10 saate indirilmelidir.
- Örnek metinlerle Kuran’ın ana konuları ünitesi ise 22 saatten 28 saate çıkarılmalıdır.
- Örnek tefsir metinleri ünitesinde “Allah kimleri sever?” “Allah kimleri sevmez?” şeklinde konuları destekleyici metinler de belirlense öğrencilerimizin bu konuları kavramaları daha kolay olacaktır.
- Tefsir metinlerine Nur Suresi 31 ile Ahzab 59. Ayetlerin de eklenmesi, kız öğrencilerimizin tesettür konusundaki duyarlılığını artıracaktır. Zira bu okullarımızdaki tesettür hassasiyeti ve bu hassasiyetin davranışlara yansımaları yeterli düzeyde değildir.

3.8.5. Siyer

- Öğretim programı; ölçme ve değerlendirme yaklaşımı olsun, öğrenci seviyesine uygunluğuyla ilgili olsun, kazanım sayısının yeterliliğiyle ilgili olsun öğrencilerimiz için uygun görünmektedir.
- İslamiyet öncesi Arap yarımadası ünitesine ayrılan 8 saat ders süresi 6 saate indirilebilir.
- 4. üniteye (Risalet’in Medine Dönemi) verilen 26 ders saati süresi 30 ders saatine çıkarılabilir.

- Siyer dersi kaynaklarına Kuran-ı Kerim, sahih hadisler ve ilk dönem kaynaklarının yanında, İslami Türk edebiyatından örnek metinler (Vesilettün Necat, Muhammediye, Ahmediye, ve Su Kasidesi gibi) eklenmelidir.

3.8.6. Temel Dini Bilgiler

- Öğretim programının genel amaçlarıyla ilgili olarak “*İbadetlerin ifasında hicri takvimin yeri ve önemini kavrar*” ibaresi eklenmelidir.
- Salih amel kazanımına “Salih amelin kapsamını söyler” ifadesine ek olarak “ve bunu hayatına yansıtmaya istekli olur” ifadesi eklenmelidir.
- Kazanımların açıklaması olarak kazanımlar işlenirken klasik edebi kaynaklarımızdan hikâye vb. örnek metinlerle (Sadi Şirazi - Bostan ve Gülistan vb.) konular pekiştirilebilir.
- Adabı muaşeret ünitesinde yer alan 8. kazanıma, “İletişim araçlarını doğru ve yerinde kullanır, zararlarını da kavrar.” ifadesi eklenebilir.

SONUÇ

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan taslak müfredatları değerlendirmek için düzenlenen çalıştay programında, branş öğretmenleri ve akademisyenler görüş ve düşüncelerini belirtmişlerdir. Derslere ilişkin bu görüşler, çalıştay raporunun bundan önceki bölümlerinde sırasıyla belirtilmiştir. Bu bölümde ise çalıştayda elde edilen önemli hususlar, ders raporlarından çıkarılan önemli neticeler paylaşılacaktır. Bu sonuçlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir.

- ✚ Tüm derslerin müfredatlarında öğrencilere kritik analitik düşünme becerileri kazandırma amacı güdülmelidir. Eleştirel düşünme becerilerinin öğrencilere kazandırılmasında kademeli bir yol izlenmelidir. Mesela eğitim sisteminin ilk 4 yılında beceri temelli eleştirel düşünme öğretimine yer verilmelidir. Bu amaçla, sınıf oturma düzeninin grup çalışmalarına uygun şekilde dizaynı (U biçiminde vb.) önemlidir. Sınıf içinde işbirlikli öğrenme, inceleme yoluyla öğrenme ve küçük grup tartışma tekniklerinden yararlanma yöntemleri izlenebilir. Proje ve performans ödevlerinin, düşünme becerileri sistematığı dikkate alınarak hazırlanması istenebilir. Düşünme becerilerinin kazandırılması için sınıflarda envanter, grafik, tablo vb. çalışmalar hazırlanabilir; kamu spotu, kısa film yapılabilir, internet ve cep telefonlarına yönelik yazılımlar hazırlanabilir. Eleştirel düşünme becerilerinin öğrencilere kazandırılmasında en önemli sacayağı vazifesini gören öğretmenlerin etkili, verimli bir hizmet içi eğitime tabi tutulması gerekmektedir.
- ✚ Eğitim sistemi bir bütün olarak ele alınmalıdır. Öncelikle anayasadan başlanarak kanunlar, yönetmelikler ve diğer eğitimle ilgili mevzuatlar yeniden ele alınmalıdır. Ardından aceleyle getirilmeden çağa uygun, yenililere açık, kültürel değerlerimizi yansıtan ders müfredatları hazırlanmalıdır. Daha sonra bu doğrultuda güncel ders kitapları hazırlanmalıdır. Daha sonra da tüm bunların uygulayıcısı olan öğretmenlerin eğitilmesi, nitelikli yetiştirilmesi ciddi olarak ele alınmalıdır. Ayrıca *okul binalarının yenilenmesi iyi ama yeterli değildir*. Türkiye'deki tüm okullardaki derslik, koridor, kantin, bahçe vb. alanlarının eğitim formatına uygun olarak düzenlenmesi gereklidir. Okullar kütüphane, konferans salonu, spor ve oyun salonları, sanatsal ve sosyal etkinlikler bakımından yeterli olmalı ve cazip hale getirilmelidir. Sınıflardaki öğrenci

mevcutları acilen azaltılmalıdır. Bir bütün olarak ele alınmadan sadece bir alanda yapılan kısmi değişiklikler, makyajdan öteye gidemeyecek, eğitim sistemimizde kalıcı çözümler üretemeyecektir.

- ✚ Türkiye’de derslere ayrılan sürenin, OECD ülkelerinde derslere ayrılan sürelerin altında olduğu görülmektedir. Müfredat taslağında günlük ders saatlerinde değişiklik yapılmamıştır. Günlük ders saati azaltılabilir ancak yıllık ders saatlerinde azaltma yapılmamalıdır. Özellikle temel derslerde azaltma olmamalıdır. Müfredatlar, sadeleştirilerek hacmi daraltılabilir, öğrencilerin bilgiden çok analiz yeteneklerini geliştirici nitelikte olabilir. İlk ve ortaokullarda günde 7 saat olarak uygulanan ders saati eskiden olduğu gibi 6 ders saatine çekilebilir. En azından haftanın 3 günü 6 ders, iki günü de 7 ders gibi bir uygulamaya geçilebilir. Müfredattaki sadeleşme bazı dersler için kazanım kaybına sebep olurken, bazı derslerde de ünitelerin ve kazanımların yerlerinin değişmesiyle sınırlı kalmış görünmektedir.
- ✚ Öğretmenlerin bu programların istikrarına yönelik güven sorunu bulunmamalıdır. Öğretmenlerin müfredatı uygulamalarında özgünlük payı bulunmalıdır. Müfredat, öğretmenlerin geliştirici yönlerini sınırlayan, bire bir uygulanması gereken değil, gereklilik ölçüsünde yol gösteren bir başvuru kılavuzu olmalıdır.
- ✚ Müfredat taslağı, MEB tarafından, gelen raporlar doğrultusunda son değişiklikler yapıldıktan sonra, ayrıca sahaya hakim bir uzmanlar kurulunda yeniden ele alınmalıdır. Bu şekilde aceleye getirilmeden oluşan müfredata son şekli verilmelidir. Gelen öneriler dikkatle incelenmeli, gerekirse 1, 5 ve 9. sınıflarda önümüzdeki öğretim yılında geçilmesi düşünülen yeni müfredat uygulaması bir yıl daha ertelenebilmelidir.
- ✚ Yeni müfredat programı ülkenin tüm bölgelerinde uygulanabilir nitelikte olmalı ve bölgesel farklılıklara uygun esnekliği olmalıdır.
- ✚ Tüm ders müfredatlarının, okul sınav ve not sistemlerinin TEOG, YGS ve LYS sınav sistemiyle uyumlu olması gerekmektedir. Okulda klasik sınav sistemi, liselere ve üniversiteye giriş sınavlarında test sınavı sistemi ikilemi düzenlenmelidir. Okul ders kitapları, sınavları, uygulamaları, etkinlikleri, öğrencileri liseye ve üniversiteye hazırlayabilmelidir. Ders kitaplarını destekleyici test ve etkinlik kitapları da hazırlanmalıdır. Şu an öğrencinin dışarıdan konu anlatım kitapları, soru bankaları, deneme sınavları almadan TEOG, YGS, LYS’de başarılı olması çok zordur. MEB tarafından öğretmenin öğrencilere dışarıdan doküman almalarını önermeleri

istenmemektedir. O halde okul, öğrenciyi tam anlamıyla liselere giriş ve üniversite sınavlarına hazırlayabilecek bir formatta olmalıdır. Okullardaki destekleme ve yetiştirme kursları bu anlamda yeniden ele alınmalıdır. Kurslarda 8 ve 12. sınıflar ile ara sınıfların kurs yönetmeliği kesinlikle ayrı olmalıdır. Türkiye geneli merkezi sınavlar yeniden ele alınmalıdır. YGS ve LYS sınavlarının bu müfredata uygun sorulardan oluşturulacağı önemle vurgulanmalıdır.

- ✚ Öğrencilerin akademik seviyeleri, bölgesel farklılıklar dikkate alındığında fen liseleri, Anadolu liseleri ve meslek liseleri için farklı müfredatlar hazırlanması gerekmektedir. Ancak tüm öğrenciler aynı YGS-LYS sınav sistemine tabi oldukları için burada bir ikilem olmaktadır. Müfredatların ve merkezi sınavların bir bütün olarak ele alınması ve birbiriyle uyumlu olması gerekmektedir.
- ✚ Müfredat kadar bu müfredatı uygulayacak olan öğretmenlerin yeni müfredatı tanımaları da önemlidir. Özellikle müfredatı köklü değişikliğe uğrayan derslerin öğretmenlerinin yeni müfredatı tüm yönleriyle tanımaları sağlanmalıdır. Bu konuda düzenlenecek hizmet içi eğitim seminerlerin uygulamadaki zorluğu ve yararlılığı gözden geçirilmeli, bunun yerine öğretmenlere elektronik destek verilmesi gibi alternatif pratik yöntemler değerlendirilmelidir.
- ✚ Yine müfredat kadar önemli olan diğer başka unsur da müfredatı taşıyacak olan kitaplardır. Kitapların hazırlanmasında, kazanımı öğrenmeye yeter derecede bilgi, bol örnek ve etkinlikler, kullanılacak görseller gibi unsurlara dikkat edilmelidir.
- ✚ Ders kitapları öğrencilere verilmemeli, sınıflara konulmalıdır. Öğrenciler o sınıfa geldiklerinde kitapları zimmetle almalı ve o sınıfı bitirdiklerinde kitapları sınıfa bırakmalıdır. Böylece ders kitaplarının en az 3-4 yıl kullanılması sağlanmalıdır. Öğrencilere etkinlikleri ve soru sayıları artırılmış, ayrıca soru bankası kitapları almaya ihtiyaç bırakmayacak çalışma kitapları verilmelidir.
- ✚ Ders kitapları yazılırken müfredatın dışına çıkılmamalı ve bu durum ciddiyetle takip edilmelidir. Basılacak kitapların müfredata uygunluğu konusunda, müfredatı yazanların onayı alınmalıdır. Aksi halde ders kitaplarında müfredat dışı detaylarla karşılaşılabilir.
- ✚ Yardımcı ders kitaplarının da müfredata uygunluğu denetlenmelidir.
- ✚ Ders kitaplarıyla eş zamanlı olarak öğretmen el kitapları da yazılmalıdır.
- ✚ Ders çizelgelerinde bulunan seçmeli derslerdeki ders kısıtlaması kaldırılmalı, öğrencilerin müfredatı belli olan diğer okul türlerinin derslerinden ders seçmelerine

izin verilmelidir. Örneğin Anadolu lisesinde okuyan ancak müzikte belli bir kabiliyeti olan ve bunu iletmek isteyen öğrenciler güzel sanatlar lisesi derslerinden piyano, bağlama vb. derslerini alabilmesine imkan verilmelidir. Ya da aynı şey sporla ilgili de olabilir. (Okulların imkanları dahilinde ve seçecek öğrenci sayısı yeterli olduğunda)

- ✚ Eğitim temeline iyi bir aile ve etkili anne ve baba eğitimi olmalıdır. Okul bu eğitimi desteklemeli ve tamamlamalıdır. Eğitim sisteminin öğrenci – öğretmen – veli üçgeninde, veli hiçbir zaman ihmal edilmemelidir. Okulda yapılan uygulamaların evde desteklenmesi sağlanmalıdır.
- ✚ *Meslek liseleri ve meslek yüksekokulları özendirilmeli ve kolaylaştırılmalıdır. Bu okulların önü açılmalı ve bu okulları bitiren öğrencilere gerçekten bir meslek öğretilmelidir. Şu an bir mesleğin, bir sanatın usta-kalfa-çırak uygulama sistemi kalmamıştır. Her öğrenci liseyi bitirmek, üniversite kapısı önünde yığılmak durumunda kalmıştır. Üniversite eğitimi bu konuda çalışmak isteyen, başarılı, gayretli olan öğrencilere verilmelidir. Her lise mezununun üniversite okuması şart olmamalıdır. Liseyi bitirip diplomalı işsizler oluşturmak doğru değildir.*
- ✚ Okullarda verilen teşekkür, takdir gibi belgelerin TEOG, YGS, LYS gibi sınavlarda belli bir ortalamanın üstüne çıkan öğrencilere ayrıca puan getirmesi yararlı olacaktır.
- ✚ Tarih dersi müfredatının özgürleştirici, tartışmaya açık, sorgulayıcı bir nesil yetiştirmeye uygun olması gerekmektedir. Özellikle pek çok tarihçi tarafından kapalı, eksik, tek yönlü, belli kişileri ve olayları ön plana aldığı yönünde eleştirilen yakın tarih müfredatının eski mantığı değişmelidir. İnkılap tarihleri öğrencilerimize olayların sebep ve sonuçlarını gerçekten sunabilmeli, gerçekleri tüm açıklığıyla ortaya koyabilmeli, eleştiriye açık olabilmelidir.
- ✚ Müfredat taslağında Türkler dışında herhangi bir Müslüman kavmin edebiyatına, dolayısıyla İslam dünyasının edebiyat birikimine yer verilmemiştir. Oysa modernleşme dönemi Türk edebiyatı çerçevesinde Batı edebiyatı, bütün ayrıntılarıyla müfredata yansıtılacaktır. Müfredata Türklerin yanında Araplar, Farslar ve Kürtler gibi Müslüman kavimlerin tarih ve edebiyatları da eklenmelidir. Türkiye coğrafyasına uzak Endülüs, Kırım gibi Müslüman kavimlerin tarih ve edebiyatları sınırlı da olsa müfredatta yer almalıdır.
- ✚ Milli Eğitim Bakanlığı yeni müfredata Müslüman alimleri de dahil etmeyi planlamıştır. Ortaöğretim müfredatına göre Newton, Einstein, Maxwell gibi bilim adamlarının yanı sıra derste El-Hazini, El-Biruni, İbni Sina, El-Cezeri, Ali Kuşçu,

Uluğ Bey gibi Müslüman bilim adamlarının çalışmalarına da yer verilecek olması olumlu bir gelişmedir.

- ✚ İlkokullarda bitişik el yazısı zorunluluğunun kalkması yararlı olacaktır.
- ✚ Din eğitimi ana sınıfından itibaren çocuk psikolojisi ve pedagojisi dikkate alınarak onların seviyelerine uygun olarak verilmelidir. Ancak anaokulları isteğe bağlı olmalı, mecburi olmamalıdır. Erken çocukluk döneminde anne ile çocuğun arasına okul girmemeli, anaokulları anne ile beraber çocuğu eğitecek şekilde düşünülmelidir. Erken dönemde okula gitmeye başlayan çocuklarda okuldan soğuma ve gitmek istememe gibi istenmeyen sonuçlar ortaya çıkmaktadır.
- ✚ İlahiyat fakültelerinde ana bilim dalı olarak okutulan tasavvuf dersi imam hatip liselerinde de okutulmalıdır.
- ✚ Din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinin liselerde haftada 1 ders uygulaması bırakılarak eskiden olduğu gibi bu ders haftada 2 saat olarak okutulmalıdır.
- ✚ İmam hatip ortaokullarındaki temel dini bilgiler dersinin ünite dağılımları, sınıf seviyelerine göre tekrar gözden geçirilmelidir.
- ✚ İlkokul hayat bilgisi, ortaokul fen bilimleri ve lise fizik, kimya ve biyoloji derslerine bilimsel düşünme yöntemi ve problem çözme becerilerini açığa çıkacak ve yaşam tarzına dönüştürecek ilave etkinlikler konulmalıdır.
- ✚ Fizik, kimya, biyoloji ve matematik derslerinde uygulanması gündeme gelen farklı müfredat ve kazanımlar (fen lisesi fizik müfredatı - ortaöğretim fizik müfredatı, fen lisesi biyoloji - ortaöğretim biyoloji gibi) YGS-LYS düşünülerek yeniden gözden geçirilmeli, çözüm bulunmazsa tek müfredat şeklinde devam edilmelidir.
- ✚ Sağlık bilgisi ve biyoloji dersleri birleştirilmeli, sağlık bilgisinin konuları 9 ve 10. sınıf biyoloji dersi içerisine yedirilerek sağlık bilgisi dersi kaldırılmalıdır. Böylece hem ders çeşidi azaltılmış hem de sağlık bilgisi konularının YGS-LYS'de çıkması sağlanarak önemi artırılmış olacaktır. (Yasal düzenleme gerekirse yapılmalıdır.)
- ✚ Helal, doğal ve sağlıklı beslenme kavramı ile besinlerdeki katkı maddeleri hakkında bilinçlendirme kazanımlara eklenmelidir.
- ✚ *Çağı yakalayan hatta çağı aşan nesiller yetiştirebilmek için tam bir eğitim seferberliği başlatılmalıdır. Toplumun her kesimi bu konuda üzerine düşen fedakârlığı yapmalı ve eğitim sistemini çağın üstüne çıkaracak hamleler gerçekleştirmelidir.*

MÜFREDAT ÇALIŞTAY KATILIMCI LİSTESİ

SR	ADI SOYADI	BRANŞI	OKUL-ÜNİVERSİTE
1	Prof. Dr. Naci ÇAĞLAR	İnşaat Mühendisliği	Sakarya Üniversitesi Mühendislik F.
2	Prof. Dr. Arif BİLGİN	Tarih	Sakarya Üniversitesi Edebiyat Fak.
3	Prof. Dr. Zeki TEKİN	Tarih	Karabük Üniversitesi Edebiyat Fak.
4	Prof. Dr. Bayram Ali ÇETİNKAYA	Felsefe ve Din Bil.	İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fak.
5	Doç. Dr. Musa ÜCE	Kimya	Marmara Üniversitesi Eğitim Fak.
6	Yard. Doç. Dr. Orhan ÇANAKÇI	Matematik	Marmara Üniversitesi Eğitim Fak.
7	Yard. Doç. Dr. Alaaddin PUSMAZ	Matematik	Marmara Üniversitesi Eğitim Fak.
8	Yard. Doç. Dr. Hanifi PARLAR	Eğitim Yönetimi	İstanbul Ticaret Üniversitesi
9	Yard. Doç. Dr. Ramazan CANSOY	Eğitim Yönetimi	Karabük Üniversitesi Edebiyat Fak.
10	Öğr. Gör. Feridun UYSAL	Elektrik Teknolojisi	Sakarya Üniversitesi MYO
11	Abdurrahim KAŞGARİ	Sınıf Öğretmenliği	Çekmeköy Ali Kuşçu İlkokulu
12	Abdüssamed KOÇ	Sınıf Öğretmenliği	Eğitim ve Değişim Derneği
13	Adem ERSOY	Din Kül. ve Ah. Bil.	Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
14	Adnan ŞENGÜL	Fizik	Sağlık Bilimleri Üniversitesi
15	Ali KOCADAYI	Din Kül. ve Ah. Bil.	Sancaktepe Hüseyin Temizel OO
16	Ali Nazım BOZ	Din Kül. ve Ah. Bil.	Uluslararası Pendik İHL
17	Ali ŞAHİN	Türk Dili ve Edebiyatı	Ümraniye Merkez Anadolu Lisesi
18	Ali ÜNAL	Din Kül. ve Ah. Bil.	Üsküdar Atik Valide İHO
19	Ayşe Büşra UZUN	Fen Bilimleri	Özel ASFA Koleji
20	Celalettin KAPUSUZ	Din Kül. ve Ah. Bil.	Eyüp İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
21	Cihan AYDIN	Sınıf Öğretmenliği	Pendik Seyit Burhan Toprak İO
22	Derya Nur TEKİNASLAN	Fen Bilimleri	Beykoz Paşabahçe Ortaokulu
23	Elife ULUDEVECİ	Kimya	Üsküdar Haydarpaşa Anadolu Lisesi
24	Emrah SAYĞI	Türkçe	Pendik Ömer Nasuhi Bilmen İHO
25	Erdal KAHVECİ	Türk Dili ve Edebiyatı	Karabük Anadolu İHL
26	Fatih GÜLTEKİN	Bilişim Teknolojileri	Esenler Turgut Reis MTAL
27	Halis Zafer KAHRİMAN	Matematik	Kadıköy Mustafa Saffet Anadolu Lis.
28	Hamdi POLAT	Sınıf Öğretmenliği	Beykoz Sait Taşçı İlkokulu
29	Hidayet KARA	Sosyal Bilgiler	Sancaktepe Hüseyin Temizel OO
30	İbrahim BAYSAL	Sınıf Öğretmenliği	Üsküdar Rauf Orbay İlkokulu
31	İsmail DOĞAN	Matematik	Nezahat Ahmet Keleşoğlu OO
32	Mehmet ELMAZ	Din Kül. ve Ah. Bil.	Özel İrfan Koleji
33	Mehmet EROĞLU	Elektrik Elektronik	Özel ASFA Koleji
34	Mehmet KUMCU	Din Kül. ve Ah. Bil.	Üsküdar Ali Fuat Başgil İHO

35	Mehmet Salih ALTUNTAŞ	T. Dili ve Edebiyatı	Ümraniye Merkez Anadolu Lisesi
36	Merve EKŞİ	Din Kül. ve Ah. Bil.	Üsküdar Atik Valide İHO
37	Mesut MERT	Beden Eğitimi	Akbaba İsmail Özseçkin OO
38	Metin MERCAN	Türk Dili ve Edebiyatı	Gölcük İlçe Milli Eğitim Müd.
39	Mukaddes Zeynep AKIN	İngilizce	Özel ASFA Koleji
40	Mücahit Ömer ÖZTÜRK	Din Kül. ve Ah. Bil.	Üsküdar Belma Güde Ortaokulu
41	Nazile YÜCEL	Din Kül. ve Ah. Bil.	Beykoz Boğaziçi Kız Meslek ve Tek. L.
42	Ömer DEMİREL	Fizik	Maltepe Orhangazi Anadolu İHL
43	Özgür ERDOĞAN	Matematik	İTÜ Geliştirme Vakfı Okulları
44	Rüstem EKER	Sınıf Öğretmenliği	Üsküdar İcadiye İlkokulu
45	Salih KAYA	Sosyal Bilgiler	Özel Yenidoğu Okulu
46	Sema SÖZEN	Türk Dili ve Edebiyatı	Kazım Karabekir Anadolu İHL
47	Sercan KEMİK	Türkçe	Ataşehir Mustafa Zeki Demir OO
48	Şevket YALÇIN	Türkçe	Sultanbeyli Hasan Ali Yücel OO
49	Şeyhali TUĞ	Din Kül. ve Ah. Bil.	Özel Cebir Koleji
50	Yaşar UĞUR	Sınıf Öğretmenliği	Pendik Seyit Burhan Toprak İO
51	Yeşim TÜRKEN	Biyoloji	Üsküdar Tenzile Erdoğan İHL
52	Yunis ÖZGÜN	Din Kül. ve Ah. Bil.	Safranbolu Anadolu İHL
53	Zafer GÜNAYDIN	İlahiyat	Medipol Üniversitesi
54	Zeki UYSAL	Biyoloji	Özel ASFA Koleji
55	Zikri DÜNDAR	Coğrafya	Kağıthane Anadolu İHL.

ÇALIŞTAY'DAN KARELER

